

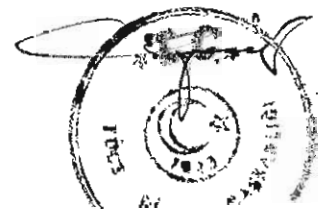
E.1981/1

Dairesi Başkanlığının, Hukuk Müşavirliğinin görüşüne göre işlem yapılıp yapılmayacağını kendisinden sorduğunu, konuyu kendisinin de incelediğini ve hukukî mütalâaya göre işlem yapılarak güvencenin iadesini uygun gördüğünü, Eksiltme Şartnamesinin teminatın irat kaydına ilişkin 11. maddesinin ilk teklifle ilgili olduğunu, % 15 indirim içeren önerilere uygulanamayacağını, bunun dışında güvencenin nasıl irat kaydedileceğinin Alım-Satım Talimatnamesi'nin 39. ve 40. maddeleriyle düzenlendiğini, güvencenin geri verilmesi Kurum'un mamelekini azaltıp artırmadığından, miktar 500.000 lirayı aşsa da, 4792 sayılı Yasanın 11/G maddesi uyarınca Yönetim Kurulundan bu konuda karar almaya gerek olmadığını savunmuştur.

Sanık Mustafa ENGİNSU, hukukî mütalâada, Alım-Satım Talimatnamesi'nin 50. maddesinin öngördüğü 5 günlük süre içerisinde müteahhidin % 15 indirim önerisinden vazgeçebileceğinin belirtildiğini öne sürmekteyse de anılan mütalâada, güvencenin irat kaydedilmemesi caymanın 5 günlük süre içinde gerçekleşmesi olgusuna, açıkça, bağlanmamıştır. Nitekim hukuk müşavirleri ifadelerinde, iade keyfiyetini, icap ve kabulün karşılaşmadığı gerekçesiyle açıklamışlardır. Kaldı ki, ihale bedelinden en az % 15 eksiltme yapılabileceğine ilişkin ilân 11.8.1978'den 15.8.1978'e kadar askıda kalmış, 5 günlük sürenin dolması nedeniyle 15.8.1978 Salı günü askıdan indirilmiştir (Dosya:E-Dizi:228). İhale yapıldığı gün hesaba katılmasa bile bu 5 günlük sürenin 16.8.1978 günü sona ermesi gerekir. Oysa, Ali YILDIZ'ın vazgeçme dilekçesi Kurum kayıtlarına 17.8.1978'de girmiştir. Sanığın savunması bu yönüyle dayanaksız kalmaktadır.

Öte yandan, Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatı Eksiltmesine ait Şartnamenin 11. maddesinin "istekliler, yaptıkları tekliften geri dönemeyecekleri, gibi, teklif mektuplarını da geriye alamazlar.

Çelik

E.1981/1

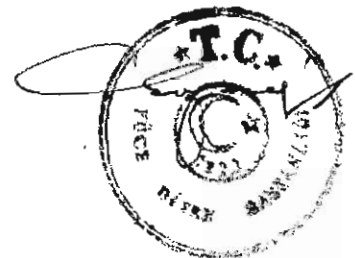
Tekliften geri dönüldüğü takdirde, ayrıca ihtar ve hükme hacet kalmaksızın teminatları Kurum lehine irat kaydolunur" biçimindeki hükmü karşısında, Ali YILDIZ'ın geçici teminatının irat kaydedilmesi gerekir.

Ayrıca, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 11/G maddesi, "Kurumca (500.000) liradan fazla olmak üzere akt edilecek sözleşmeler veya yapılacak işler hususunda karar vermek" yetkisinin yönetim kuruluna ait olduğunu belirttiğine göre, böyle bir karar alınmadan sanık Mustafa ENGİNSU tarafından geçici teminatın iade edilmesi, anılan kuralın ihlâli niteliğindedir.

Ancak, 18.8.1978 günlü, Satınalma Komisyonu Kararı doğrultusunda Başhukuk Müşavirliğinden görüş istenmiş, Başhukuk Müşavirliği de, Ali YILDIZ'ın geçici teminatının irat kaydedilmesinin hukukî bir dayanağı bulunmadığını bildirmiştir. Malzeme Dairesi Başkanlığının bu görüşle yetinmeyip, hukukî mütalâaya göre işlem yapılıp yapılmayacağı konusunda bir karar alınmasını istemesi üzerine, Başhukuk Müşavirliğinin bağlı olduğu Genel Müdür Başyardımcısı Hikmet ERİNÇ, teminatın iadesi gerektiği yolunda bir notla konuyu Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'ya intikal ettirmiştir. Başhukuk Müşavirliğinden alınan ve Kurum'un ilgili kademelerinden geçen hukukî mütalâa doğrultusunda, sanık Mustafa ENGİNSU, teminatın iadesine "olur" vermiştir. Sanığın, Başhukuk Müşavirliği mütalâasının hukuka aykırı olduğunu bildiği ve suç kastıyla hareket ettiği yolunda yeterli kanıt elde edilemediğinden, suçu sabit görülmemiştir.

Bu sanık hakkında, Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davanın , 31.12.1980 günlü, 1980/16371 esas sayılı iddianamesinde aynen: "Sinop Hastane ve Hemşire Koleji İnşaatını alan sanık Ali YILDIZ'ın diğer sanıklarla işbirliği yaparak inşaatta yapılan işleri fazla göstermek suretiyle yapılmayan işleri yapılmış gibi göstermek sahte istihkak

Çalış

E.1981/1

raporu tanzim ederek Bakanlığın 48 milyon 525 bin lira fazla ödeme yapmasına ve zarara uğramasına, görevlerini ihmal ve sahte evrak düzenlemek suretiyle müsnet fiilleri işledikleri evrak münderecaatından anlaşılmalıdır: Sanık Mustafa ENGİNSU'nun görevini kötüye kullandığından eylemine uyan TCK'nun 240..." maddesine göre cezalandırılmasına karar verilmesi istenmekte ise de; ne hazırlık evrakında ne soruşturma safahatında sanığın Sinop İnşaatında gerçeğe aykırı biçimde düzenlenen hakediş raporlarına dayanılarak ödeme yapılmasına yol açmak suretiyle görevi kötüye kullanma suçunu işlediği yolunda bir delil elde edilememiştir.

b) SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR, HASAN İŞGÜZAR, ALİ YILDIZ, METİN KÖŞÜK, SEFAT ZAIM, BEKİR SAMİ AKAY, ABDURRAHİM TERZİOĞLU, EROL SÜER, ŞEREF ŞAHİN, KÂTİL TELCİ, VAHİT ERUZ ve ŞEVKİ ÜLER'İN EYLEMLERİ :

Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji inşaatı nedeniyle 6 adet ara hakediş raporu düzenlenmiştir. Bu hakedişlerdeki hafriyat, kazı artığı taşınması, kereste ve iksanın gerçek miktarlarının çok üzerinde gösterilerek Kurum'dan fazla para alındığı iddiası üzerine hakedişler ayrı ayrı incelenmiş ve belirtilen kalemlerin ara kesin hesaptaki miktarlarla karşılaştırılması yapılmıştır:

İnşaatın başlamasından 8.10.1978 gününe kadar yapılan imalât ve ihzarata ilişkin 1 no.lu hakediş raporu, Kontrol Mühendisi Metin KÖŞÜK ve müteahhit Ali YILDIZ tarafından imzalanıp Genel Müdürlüğe yollanmış, Yusuf Ziya BOYACI, Ali İŞİK, Atilla EİLEN, Ünal HÜGÜL tarafından kontrol edilip, bazı değişikliklerle onanmıştır. Bu hakedişte 80.000 m³ hafriyat yapıldığı ve aynı miktar hafriyatın taşındığı, 1000 m³ birinci sınıf, 1000 m³ ikinci sınıf kereste ihzaratı yapıldığı belirtilmiştir.

8.11.1978 gününe kadarki imalât ve ihzarat durumunu gösteren ve Kontrol Mühendisi Metin KÖŞÜK ve müteahhit Ali YILDIZ'ın imzalarını taşıyan 2 no.lu hakediş raporunda hafriyat miktarı 193.396 m³'e, taşınan

İlhan

E.1981/1

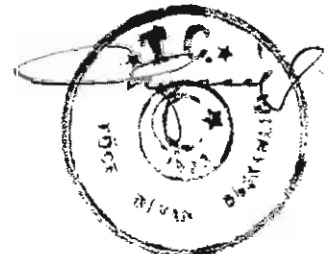
hafriyat miktarı da 160.000 m³'e çıkarılmıştır. Bu hakediş merkez elemanları Kemal ACI, Atilla BİLEN ve Eser ÖZÜT tarafından incelenmiştir. Yine Metin KÖÜK ve Ali YILDIZ tarafından düzenlenen 3 no.lu hakediş raporunda, 8.12.1978 tarihine kadar 240.392 m³ hafriyat yapıldığı, bunun tamamının taşındığı belirtilmiş, ayrıca birinci sınıf çam kereste miktarı 1000 m³'ten 1500 m³'e yükseltilmiş ve 13.360 m² sık aralıklı iksa için ahşap kaplama yapıldığı bildirilerek bedelinin ödenmesi sağlanmıştır. Sonraki hakedişlerde, bu üç hakediş raporunda yer alan hafriyata, hafriyat taşınmasına, iksaya ilişkin rakamlarda sonuç itibariyle, bir değişiklik olmamış, buna karşılık ikinci sınıf kereste miktarı 1000 m³'ten 1500 m³'e çıkarılmıştır.

Böylece, Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji inşaatı için düzenlenen 6 adet hakediş raporuyla sanık Ali YILDIZ'a toplam 67.877.806,15 lira ödenmiştir. Bu dönem için Ali YILDIZ tarafından hazırlanıp Kurum'a verilen ara kesin hesabı, "kesin hesap talimatına aykırı ve hatalı oluşu ve aynı zamanda miktarlarının mübalâğalı" (Dosya:E-Dizi:37) bulunuşu nedeniyle kabul etmeyen Genel Müdürlük, 22.8.1979 günlü, 887102 sayılı olurla ara kesin hesapların yapılması için Kurum teknik elemanları Avni ARASLI, Kemal AKGÜN, Ömer ALTINKÖK ve Kemal TURAN'ı görevlendirmiştir.

Bu kurulun düzenlediği raporda, hafriyat konusunda şu açıklamalar yer almaktadır:

"a) Müteahhit tarafından verilen ara kesin hesap dosyasında kübaj hesaplarına esas alınan kodların bulunduğu bir plânkote bulunamadı. Kübaj hesaplarına esas olan kodların ise, Kurum'ca tasdikli plânkotesinin ve vaziyet plânındaki kodların uygun olmadığı görüldü. Bunun içindir ki Kurum'ca hazırlanan plânkote ve vaziyet plânı esas alınarak dosyamızda ekli plânkote hazırlandı. Şevler ve inşaa halindeki binaların mevcut

Qulu

E.1981/1

haliyle hafredilmiş kısımlar paftasına işlendi. Bu paftaya kübaj hesaplarımıza esas alınan kesit adları, alan işaretleri tesbit edildi.

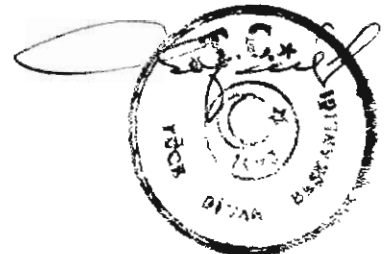
b) Kurumca hazırlanan plânkote ve vaziyet plânına uygun olarak hafriyat yeniden hesaplandı ve 56.309,161 m³ sonucu bulundu" (Dosya:E-Dizi:81).

Ara Kesin Hesap Komisyonunun raporu, Yapı İşleri Daire Başkanlığı Kesin Hesap Fen Heyeti Müdürlüğünce incelenmiş, düzeltmeler yapılarak hafriyat miktarının 56.703,651 m³ olduğu saptanmıştır (Dosya:E-Dizi:37-34). Ara kesin hesapta hafriyat için 2.162.005 lira be'el gösterilmiştir (Dosya:E-Dizi:57). Oysa, ilk üç hakedişte 240.592,400 m³ hafriyat yapıldığı belirtilerek karşılığında 16.229.555 lira tahakkuk ettirilmiştir. Aradaki fark, % 15,70'lik eksiltme oranı düşüldükten sonra, 11.858.944 liradır.

Sözü edilen komisyonunun hazırladığı raporda belirtildiğine göre; müteahhitçe verilen ara kesin hesap dosyasında kübaj hesaplarına esas alınan kotları gösteren bir plânkote bulunmamakta, kübaj hesaplarına esas olan kotlar ise, Kurum'ca hesaplanan plânkote ve vaziyet plânındaki kotlara uygun düşmemektedir. Buna karşılık, Ara Kesin Hesap Komisyonunca, Kurum'un hazırladığı plânkote ve vaziyet plânı esas alınarak bir plânkote düzenlenmiş, şevler ve yapılmakta olan binalar mevcut haliyle hafredilmiş kısımlar paftasına işlenmiş, bu paftaya kübaj hesaplarında esas alınan kesitler, alan işaretleri tesbit edilmiş ve hafriyat buna göre yeniden hesap edilmiştir (Dosya:E-Dizi:78-68).

Hafriyat işlerinin yapılmasında, Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı elemanlarınca hazırlanmış ve 3.8.1978 gününde onanmış plânkote ve bu plânkote esas alınarak düzenlenmiş ve Kurum'ca 18.6.1979'da onanmış vaziyet plânından yararlanılmıştır (Dosya:E-Dizi:1-2, 284).

Q. S. S.

E.1981/1

Ara Kesin Hesap Komisyonunun yerindeki incelemeye ve Kurum'ca onanmış plânkote ve vaziyet plânlarına dayanarak yaptığı hesaplara göre, hafredilen miktar, hakedişlerde gösterilen miktarın 183.688,749 m³ eksikliğiyle 56.703,651 m³'tür. Müteahhit bu miktarla da yetinmemiş, 4 no.lu hakedişte, yapılan kazı ve taşınan kazı artığı miktarlarını 240.392,400 m³'den 341.070,650 m³'e yükseltilmiş merkez elemanlarınca ise bu miktarlar 3 no.lu hakediş düzeyine, 28.860 m² olarak gösterilen iksa da 13.360 m²'ye indirilmiştir. Bu düzeltmeler müteahhide ödenecek para miktarında, 13.901.383 liralık bir azalmaya yol açmıştır. Eğer müteahhit ve kontrol mühendisi, gösterilen hafriyat ve iksanın gerçeği yansıttığı görüşünde olsalardı, böyle büyük bir meblağ karşısında ısrar etmeleri ve yapılan indirim kabul etmemeleri gerekirdi. Oysa, hafriyat, hafriyat taşınması ve iksa konusunda böyle bir direnme olmamış, tersine müteahhit ve kontrol mühendisi sonraki hakedişlerde de bu miktarları sabit tutmuşlardır. Bu olay, hakedişlerin gerçeklere aykırı biçimde düzenlendiğini ortaya koymaktadır.

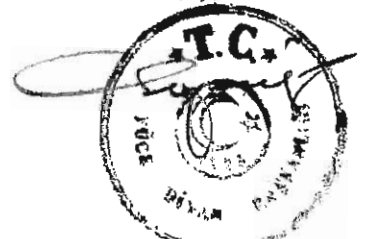
Kazı artığının taşınması konusunda da geçici hakedişlerle ara kesin hesap raporu arasında büyük farklar bulunmaktadır. Taşınan kazı artığı ilk üç hakedişte 240.392 m³ gösterilmiş, Ara Kesin Hesap Komisyonunca kazının 56.703 m³'e düşürülmesi sonucu, taşınan miktar da indirilmiştir.

Ara Kesin Hesap Komisyonu raporunda kazı artığının taşınması konusunda şu bilgiler yer almaktadır:

"Mahallen yapılan tetkikte kazı malzemesinin iki ayrı yere depo edildiği tesbit edilmiştir.

a- İnşaattan çıkan malzeme hafriyat sahasının önüne ve dolgu ağırlık merkezi ile hafriyat sahası ağırlık merkezi arasındaki 100 m. mesafeye depolanmış ve dosyamızda sayfa 10'da görüldüğü üzere 49.765,320 m³'dür....

İmza

E.1981/1

b- 9.10.1978 tarihli ve 3.3.544 sayılı Sinop Belediyesinin yazısı ile belirlenen ve şantiyede 14 Km. mesafedeki Akliman mevkiine nakledildiği anlaşılan toprak miktarı toplam hafriyat 56.703,651-Şantiyedeki hafriyat miktarı artıkları toplamı $49.765,320=6.938,331 \text{ m}^3$ 'dür" (Dosya: E-Dizi:80).

Yine aynı raporda: "Hastane arsasında hafriyat artığı malzemenin dolgu toplamı paftasına işlenmiş olup bu dolgu takriben 46-59 siyah kotları ile 52-60 dolgu üst kotları arasındadır; alanları hesaplanarak yapılan kübaj hesaplarında hafriyat artığı dolgu toplamı: $49.765,320 \text{ m}^3$ 'dür" denilmektedir.

Ara kesin hesapta, kazı artığının 49.765 m^3 'lük bölümünün 100 metre mesafeye depolandığı belirtilmiş, toplam kazı miktarının 56.703 m^3 olması gerektiğinden hareketle, kalan 6930 m^3 'lük bölümünün 14 Km. uzağa taşındığı sonucuna varılmıştır.

Ara kesin hesap raporunda, 14 Km. uzağa taşınan artık için 438.859,78 lira, 100 metre uzağa taşınan artık için 270.440,63 lira; akaryakıt fiyat farkları için de 21.837,31 ve 1.118,77 lira olmak üzere, Kurumun kazı artığı taşınması için toplam 732.265,49 lira ödemesi gerektiği belirtilmiştir. İlk üç hakediş raporunda ise 14 Km. uzağa taşınan kazı miktarı 240.392 m^3 olarak gösterilmiştir. Bunun bedeli 15.206.247 lirası bulmaktadır. Bu miktardan ödenmesi lazım gelen 732.265,49 lira ve % 15,70'lik eksiltme oranı düşürüldüğünde 12.201.565 liralık bir fark ortaya çıkmaktadır.

Aynı raporun iksaya ilişkin bölümü şöyledir: "57.00 kotuna kadar olan kısım serbest kazı olarak alınmıştır. 57.00 Kotu ile Temel Taban Kotları arasındaki fark vaziyet plânında da görüldüğü gibi 1,50 m. civarındadır. Hafriyatın şevli olarak yapıldığı iksaya da lüzum olmadığı

Çelme

E.1981/1

görülmüştür ve karara bağlanmıştır. Ancak, mevcut Sinop-Ayancık Karayolu Hastane girişini İntaniye Blokuna bağlayan cephedeki 63,00 kotundan geçen dahili yol ile 57.00 kotuna göre serbest kazı yapılan H.10/H.8 Blokları arasında $47 \text{ m} \times 6 \text{ m} = 282 \text{ m}^2$ sık iksa verilmesi uygun görülmüştür."

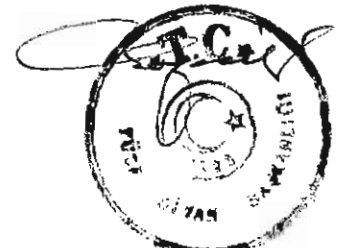
Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatına Sedat ZAIM'den sonra atanan Kontrol Mühendisi Mehmet SÜRÜCÜ, Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müfettişine verdiği 13.6.1980 günlü ifadesinde, iksa konusu ile ilgili şu açıklamaları yapmaktadır: "Göreve başladığım 13 Ağustos 1979 tarihinde Sinop Hastane ve Hemşire Koleji inşaatında daha önceden yapılmış sık aralıklı ahşap iksa yoktu. Görevli olduğum süre içinde de sık aralıklı ahşap iksa ilgili müteahhit tarafından yapılmadı. Ancak, göreve başladığım tarihte inşaat alanında şevli arazinin üzerine örtülmüş takriben $500 - 600 \text{ m}^2$ 'lik bir alanı kaplıyan çok seyrek aralıklı ahşap bir imalât vardı. Söz konusu imalât teknik deyimiyle iksa olmadığını gibi ahşap perde de değildi" (Dosya:E-Dizi:89).

Ara kesin hesapta yapılması gerektiği belirtilen 282 m^2 iksa için 42.799,14 lira bedel hesaplanmıştır. 3 no.lu hakedişte ise 13.360 m^2 sık aralıklı ahşap kaplama yapıldığı belirtilerek karşılığında 2.027.647 lira tahakkuk ettirilmiştir. İki bedel arasındaki fark, 1.984.847,86 liradır. Bundan eksilme oranı % 15,70 düşüldüğünde 1.673.225 lira kalmaktadır.

Ara hakedişlerde, 1500 m^3 birinci kalite çam kereste karşılığı 10.500.000 lira, 1500 m^3 ikinci kalite çam kereste karşılığı 6.750.000 lira olmak üzere toplam 17.250.000 lira gösterilmiştir.

Ara kesin hesap komisyonunun raporunda: "Kalıp ve iskele kerestesi için ihzarat verilmiyeceği ve şantiyede de başka cins kereste olmadığı için ihzarat verilmemiştir" denilmektedir. Bu raporda yer alan

Qulus

E.1981/1

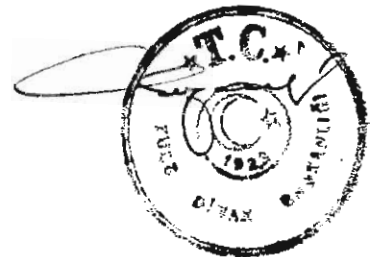
keresteye ilişkin bilgiler, Kurum'ca görevlendirilen ve 10 teknik eleman ile 2 müşahit üyeden oluşan kurulun inşaat yerinde yaptığı tespite ait 1.4.1980 günlü raporla da doğrulanmaktadır. Anılan raporda, 29.3-1.4.1980 günleri arasında şantiyede yapılan tespitlerde, 350 m³ ikinci kalite çam kereste bulunduğu, birinci kalite çam kerestenin hiç bulunmadığı bildirilmektedir (Dosya:E-Dizi:32). Birinci kalite kerestenin inşaatın son dönemlerinde kullanılacağı, kereste gibi rutubetten zarar gören bir malzemenin uzun süre saklanması sorun yaratacağı, fiyat artışlarının her malfi yılda istihkaklara yansımakta olduğu gözönünde tutulduğunda 1.4.1981'de bitecek bir inşaat için daha 8.10.1978 tarihini taşıyan ilk hakedişle 1000 m³ birinci kalite kereste ihzaratının bildirilmesi inandırıcı bulunmamıştır.

İkinci kalite kereste için bedel ödenip ödenmeyeceği konusunda, daha önce yapılan açıklamalar Sinop Hastanesi inşaatı için de geçerli olduğundan, bu konuda ayrıca açıklama yapılmasına gerek görülmemiştir.

Ara kesin hesap, geçici hakedişlerde gösterilen imalât ve ihzarat miktarlarının gerçeği yansıtmadığını ortaya koyduğundan bunlar üzerinde ayrıca durulmasında yarar bulunmuştur. Müteahhitte yapılan sözleşmenin 9. maddesi, geçici hakedişler konusunda şu kuralı getirmektedir: "Müteahhidin bu sözleşme ve ekleri gereğince yapı inşaat ve ameliyet ile ihzarattan doğan alacakları; işe başlama gününden itibaren (30) gün ara ile ve yazılı isteği üzerine düzenlenecek olan sitüasyonla ödenecektir.

Sitüasyonları yapmak için müteahhit veya yetkili vekili hazır olduğu halde işe başlanılan tarihten beri vücuda getirilen işler ve ihzarat miktarları kontrol tarafından ölçülecek ve bulunan miktarlar sitüasyona geçirilecektir. İhzaratın sitüasyona geçirilebilmesi için bunların inşaatın esas bünyesine dahil malzemenin ve iş programına göre

Çeliker

E.1981/1

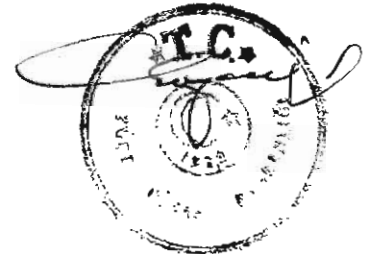
lüzumu kadar olması şarttır."

Kontrol Talimatına ait İzahname'nin hakediş raporları konusunu düzenleyen 21. maddesine göre; "Müteahhitlere ve taşoranlara ihale edilmiş işlerde mukaveleleri gereğince yapılacak ödemeler, geçici hakediş raporlarına göre yapılır."

Ara kesin hakedişle ilgili kural da yine sözleşmenin 9. maddesinde yer almaktadır: "Her yıl nisan ayı başında geçmiş işlere ait imalatın kat'i hesabının idareye teslim edilmiş olması şarttır. Aksi takdirde iş programına göre ait olduğu yılın rayıcı ile ödenmesi gereken imalat bedeli bir yıl evvelki birim fiyatla ödenir." Aynı sözleşmenin 11. maddesine göre "Her yılın 15 Hisanına kadar o yıla ait yapılan işlerin dökümanları ile birlikte kesin hesapların bitmiş ve Kuruma teslim edilmiş olması şarttır."

Bu kurallar uyarınca, Ali YILDIZ tarafından düzenlenen ve incelenmek üzere gönderilen ara kesin hesap, Genel Müdürlükçe Kesin Hesap Talimatı'na aykırı, hatalı ve mübalağalı bulunarak Kurum tarafından inşaat yerinde inceleme yapıp ara kesin hesabı yeniden düzenlemek üzere dört kişilik bir komisyon görevlendirilmiştir. Kesin Hesap Dosyalarının Düzenlenmesi Hakkındaki Talimat'ın 11. maddesi, kesin hesapların Genel Müdürlükçe incelenip düzeltileceğini, müteahhidin yapılmış bulunan düzeltmelere bir ay içinde itiraz edebileceğini, bu süre geçtikten sonra yapılan düzeltmelerle son şeklini almış bulunan hesapların müteahhit tarafından aynen kabul edilmiş sayılacağını öngörmektedir. Ara kesin hesaplarda Kurum'ca yapılan düzeltmelerin kesin olmadığına ilişkin, Kesin Hesap Talimatı'nın 11. maddesi, çıkabilecek ihtilâfların çözümü açısından önem taşımaktadır. Bu kuralın, Kurum'ca düzenlenen ya da düzeltilen ara kesin hesabın, ceza davasında, kanıt olma niteliğini etkile-

Qus

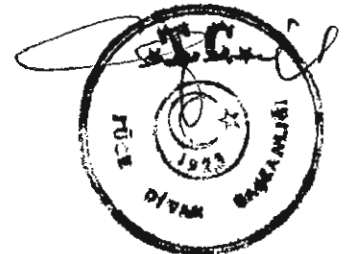

E.1981/1

miyeceği de ortadadır. Kaldı ki ara kesin hesapta belirtilenler, tanık beyanları, keşif raporu, Kesin Hesap Fen Heyeti Müfurluğünce hazırlanan rapor, ara kesin hesabın düzenlenmesi nedeniyle yollanan bilgiler, belgeler ve yapılan hesaplar, inşaat yerinde 12 kişiden oluşan bir kurulun 29 Mart - 1 Nisan 1980 günleri arasında yaptığı tespitler gibi kanıtlarla desteklenmektedir. Tüm bu kanıtlar karşısında, ayrıca bilirkişi incelemesine ya da keşfe gerek olmadığı sonucuna varılmıştır. Gerçekten, 6 no.lu hakedişin düzenlenip inşaatın yarıda bırakılmasından Yüce Divan' da davanın görülmeye başlanmasına kadar yaklaşık iki yıllık bir süre geçmiştir. Yaşını durmuş bir inşaatı ihzaratı ihtilâf konusu olan kereste ve demir miktarının uzun süre sonra yapılacak bir keşifle sağlıklı bir biçimde saptanmasına olanak bulunmadığı açıktır. Aynı biçimde, aradan geçen süre, hafriyatın tamamlanıp üzerine inşaatın başlamış olması, arazinin ilk şeklinin bozulmuş bulunması, tabiat koşulları nedeniyle kazı artığının çevreye ayırt edilmeyecek biçimde uymuş olması, yapılan iksanın sürekli kalmayacağı gibi düşüncelerle, ihtilaf konusu hafriyat, hafriyat taşınması ve iksa miktarlarının da, keşifle sağlıklı bir biçimde saptanmasına olanak bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenlerle, keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması yolundaki istemler reddedilmiştir. Diğer kanıtların da desteğiyle ara kesin hesaba itibar edilmesi, ara kesin hesapta belirtilen miktarların tam ve kesin miktarlar olduğu anlamına gelmez. Kaldı ki, suçun niteliği gereği, zararın kesin boyutlarının tüm ayrıntılarıyla bilinmesine de ihtiyaç yoktur.

Aynı gerekçeyle, geçici hakedişlerde yer alabilecek belli orandaki hatanın, bilerek yapıldığı saptanmadıkça, suç kastının varlığından söz edilemez. Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaatında uyguladığı yöntemi Sinop Hastanesi inşaatında da uygulayan müteahhit Ali YILDIZ,

Ali Yıldız

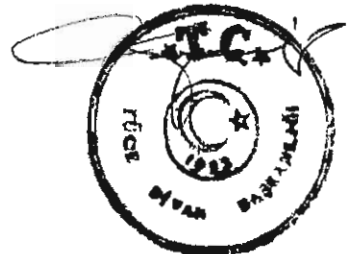
E.1981/1

bir yandan kontrol mühendisiyle, öte yandan sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR' la olan ilişkileri nedeniyle Kurum'da karşısına çıkan her türlü engeli aşarak hastane inşaatı hakedişlerinde gösterilen kimi kalemler kasıtlı olarak şişirilmiş ve sonuçta gerçek miktarların çok üstünde malzeme geldiği ya da iş yapıldığı bildirilerek karşılığında Kurum'dan büyük meblağlar alınması sağlanmıştır.

Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatı 168.600.000 liraya ihale edilmiştir. İnşaatın 1.4.1981'de tamamlanması gerekmektedir. Buna karşılık daha, işin ilk altı ayında müteahhide 6 adet ayrı hakediş raporuyla 67.877.806,15 lira ödenmiştir. Bu miktara demir için ödenen avans da eklenirse, o ana kadar ödenen para tüm inşaat bedelinin % 50'sinin üzerindedir. İlk 5 hakediş raporuna göre imalât olarak yapılan işler, hafriyat ve iksadan ibaret olmasına rağmen ödenen miktar 64.306.012,62 liradır, 6 no.lu hakediş ise imalât kalemleri arasına ince ve kalın nervürlü çeliklerin yerine konması, betonarme kalıbı yapılması gibi 639.471 liralık bir iş daha eklenmiştir. Nitekim, Milli Güvenlik Konseyi Soruşturma Komisyonu'nun isteği üzerine Kurum Genel Müdürlüğünün karşılık yazısında, Sinop Hastane ve Hemşire Koleji inşaatının % 10 düzeyinde gerçekleştiği bildirilmiştir (Dosya:D₁-Dizi:344).

3 no.lu hakediş raporundaki 37.957.311 liralık imalât ve ihzarat kalemi, 4 ve 5 no.lu hakedişlerde aynı düzeyde kalmasına karşın, 3 no.lu hakedişte 23.173.025 lira olarak gösterilen ihzarat ve ihzarat taşınması bedeli 8.12.1978-8.1.1979 dönemi için hazırlanan 4 no.lu hakedişte 33.073.025 liraya; 8.1.1979-8.2.1979 dönemi için hazırlanan 5 no.lu hakedişte 38.324.953 liraya yükseltilmiştir. 1 Mart 1979 gününden itibaren 1979 yılı birim fiyatlarından yararlanacak olan bir müteahhidin, Ocak ve Şubat aylarında ihzarat kalemlerini böylesine yükseltmesi dikkat

Gülşen

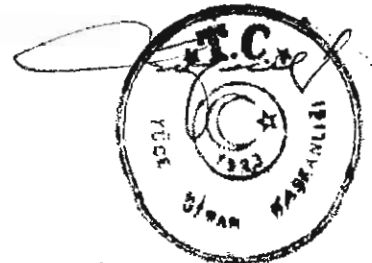
E.1981/1

çekici olduğu gibi müteahhidin Kurum'dan mümkün olduğu kadar çok para çekmek istediğini de ortaya koymaktadır.

Müteahhidin bu tutumu 4 no.lu hakediş raporuyla belirgin bir hale gelmiştir. 4 no.lu hakediş raporu Metin KÖKÜK yerine Sedat ZAIM tarafından imzalanmıştır. Hilmi ÖZGÜÇ, Vahit ERUZ, Şeref ŞAHİN, Kamil TELCİ ve Erol SÜER'in inceledikleri bu hakedişte, 341.070 m³ olarak gösterilen hafriyat ve taşınan hafriyat miktarları, "Hafriyat miktarları bir önceki hakedişe göre İmar Uygulama ve Ruhsat İşleri Müdürlüğünün 23.1.1979 tarih V-7/06 sayılı yazıları doğrultusunda düzeltilmiştir" biçiminde bir not düşülerek, bir önceki hakedişte gösterilen 240.392 m³'e indirilmiştir. Aynı biçimde, 13.360 m²'den 28.860 m²'ye çıkarılan ahşap iksa yeniden eski miktarına 2000 m³ ikinci kalite kereste 1500 m³'e düşürülmüştür. Böylece, merkeze 15.512.412 lira bakiye ile yollanan 4 no.lu hakediş, merkez elemanlarınca 1.896.750 liraya indirilmiştir. Hakediş bakiyesindeki bu indirme, karşısında sanık Bekir Sami AKAY, merkez elemanlarını toplayıp Bakanın bu işle ilgilendiğini ve hakediş bakiyesinin artırılmasını istediğini söylemişse de, merkez elemanları imalât kalemlerinde artırma yapılamayacağını, varsa ihzarat malzemelerinin hakedişe eklenmesiyle ödenecek miktarın artırılabilceğini bildirmişlerdir. Sonuçta bu yöntem uygun bulunmuş ve Sinop'tan Ankara'ya çağrılan Kontrol Şefi sanık Sedat ZAIM, 4 no.lu hakediş raporundaki, ihzarat kalemlerine elyazasıyla 250 ton ince ve 250 ton kalın demir eklemiş, ayrıca merkez elemanlarınca 1500 m³'e düşürülen ikinci kalite keresteyi yeniden 2000 m³'e çıkarmıştır. Böylece, hakediş bakiyesi, 1.896.750 liradan 8.177.100 liraya yükselmiştir.

Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakediş raporları merkezde aynı günlerde incelenmiş, her iki hakediş bakiyesinde indirim yapılması üzerine

Çeliker

E.1981/1

Bakan Hilmi İŞGÜZAR, Bekir Sami AKAY aracılığıyla olaya müdahale ederek ayrıntıları, Boyabat 5 no.lu hakediş raporunda açıklandığı şekilde hakediş bakiyelerinin yükseltilmesini sağlamıştır.

Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatında da demirin avansla sağlanması yoluna gidilmiş, bu amaçla Karabük Demir Çelik Fabrikasına 20 milyon lira yatırılmıştır. Sözleşmeye ek Özel Şartnamenin 15/E. maddesine göre, sağlanan demir Kurum'un malı sayıldığı, 3. maddesine göre de demirin ihzarat ve imalât olarak hakedişe dahil edilerek tutarının hakediş bakiyesinden önceden verilen avans nedeniyle mahsubu gerektiği halde 4 no.lu hakediş raporunda yer alan 500 ton demir bedeli müteahhide ödenmiştir. Hakediş bakiyesinin demir bedelinin mahsubu yapılmadan ödenmesine, Mali İşler Muhasebe Dairesi Başkanlığının engel olmasını önlemek amacıyla da, ifadelerden anlaşıldığına göre, ödeme yazısına, Bekir Sami AKAY'ın isteği doğrultusunda, "Müteahhidin 20.000.000 lira malzeme avans borcu bulunmakta ise de bu hakedişte imalâta girmediğinden kesinti yapılmamıştır" notu konmuş ve Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ ve Vahit ERUZ tarafından paraf edilmiş, Bekir Sami AKAY ve Abdurrahim TERZİOĞLU tarafından da imzalanarak, aynı gün ödenmesi sağlanmıştır. Mahsup işlemi 5 ve 6 no.lu hakedişlerde de yapılmamış, aksine 5 no.lu hakedişle 650 tona, 6 no.lu hakedişle 910 tona çıkarılan demir için müteahhit yararına 9.464.000 liralık tahakkuk yapılmıştır.

Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop hastaneleri inşaatlarında görülen yolsuzluklarda sanıkların sorumluluklarına gelince;

Her üç hastane inşaatı nedeniyle işlenen yolsuzluklarla ilgili olarak Cumhuriyet Pasıavcısı'nın esas hakkındaki mütalâasında sanıklar Hilmi İŞGÜZAR, Hasan İŞGÜZAR ve Ali YILDIZ hakkında :

"Delillerin birlikte değerlendirilmesi ile :

Ali YILDIZ Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR'la birlikte Efes

Yılmaz

E.1981/1

Otelinde kral dairesinde kalacak derecede samimiyeti ilerletmişlerdir. 19.7.1978 günü yani Efes Otelinde birlikte kalındığı gün Hasan İŞGÜZAR adına İzmir Karataş Mahallesiinde Tapu kaydına göre (1.050.000) satıcının beyanına göre daha fazla bir bedelle bir daire satın alınmıştır. Aynı gün Ali YILDIZ Halk Bankasından 2.000.000 lira çekmiş ve müteahhit Sadettin ELBİR'e parası ödenmiştir.

Bu durum karşısında Hilmi İŞGÜZAR'ın inşaatlar dolayısıyla gösterdiği kolaylıklar karşılığında ve rüşvet olarak Hasan İŞGÜZAR vasıtasıyla ve onun adına daire aldığı ve bu suretle rüşvet alma suçunu işlediği sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla :

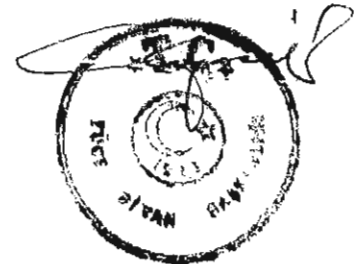
1- Hilmi İŞGÜZAR'ın hareketine uyan TCK 213/2, 225, 227/2, 31;
2- Hasan İŞGÜZAR'ın da TCK 65/son, 213/2, 225, 227/2, 31 inci maddelerine göre cezalandırılmalarına karar verilmesini,

3- Müteahhit Ali YILDIZ'ın da üst derece yöneticisi olan ve bu görevinden dolayı Kurumlar üzerinde haiz olduğu denetim görevini kendi lehine kullanılmasını temin yolunda Hasan İŞGÜZAR aracılığı ile Hilmi İŞGÜZAR'a rüşvet verdiğinden eylemine uyan TCK 220 nci maddesine göre cezalandırılmasına karar verilmesini arz ederim' denilmektedir.

Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK'ca yaptırılan Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop hastaneleri inşaatında müteahhit Ali YILDIZ yararına eylem ve girişimleri yukarıdaki bölümlerde açıklanmıştır. Özetlemek gerekirse :

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında, Hilmi İŞGÜZAR'ın talimatı ve bu talimatın takibi sonucu, müteahhidin daha önceden tanıdığı ve hemşehrisi olan ve yapılan tüm yolsuzluklarda katkısı bulunan Cahit ÖZKARA Kontrol Mühendisliği gibi Kurum'un tüm hak ve yararlarını kollaması gereken

Cahit

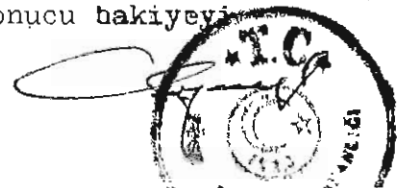

E.1981/1

önemli bir göreve getirilmiştir. Yine sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın katkısıyla merkez elemanlarınca 21.515.663 liradan 3 milyon liraya indirilmesi düşünülen Eşrefpaşa 6 no.lu hakediş bakiyesi: 12.259.653 liraya bağlanmıştır. Sanık Bakan aynı inşaatla ait 7 no.lu hakedişin de ödenmesi için baskıda bulunmuşsa da, İzmir Bölge Müdürlüğünün tutumu nedeniyle sonuç alınamamıştır.

Sinop İnşaatları Kontrol Âmiri Hasan ÜNAL, Boyabat Hastanesine ait 1 no.lu hakediş raporunu, hakedişte yer alan rakamların gerçek miktarların çok üstünde gösterildiğini belirterek imzalamamıştır. Ali YILDIZ'ın, bu durumu hemen Hilmi İŞGÜZAR'a duyurması üzerine, Bakan tarafından Hasan ÜNAL Ankara'ya çağırılmış ve kendisinden hakedişi imzalaması istenmiştir. Hasan ÜNAL'ın bu isteği yerine getirmemesi, Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın emriyle, bu görevden alınıp başka bir göreve atanmasına neden olmuştur. Zaten açık bulunan Boyabat Hastanesi Kontrol Mühendisliğine bu defa Müteahhit Ali YILDIZ'ın yine hemşehrisi olan Sedat ZAIM getirilmiştir. Gerek Eşrefpaşa gerek Boyabat Hastanesi İnşaatı kontrol mühendisliklerine müteahhidin arzu ettiği kişilerin getirilmesiyle, müteahhit dilediği şekilde yolsuzluk yapmak olanağını elde etmiştir. Ayrıca, hakedişlerinin Bakanla olan yakın ilişkisi nedeniyle doğru dürüst incelenmediği tanık beyanlarıyla anlaşılın Ali YILDIZ, hakedişlerin ciddi olarak her incelenişinde, durumu Bakan'a iletmiş ve Bakan gerçekleri araştırma gereğini duymadan, müteahhit yanında yer alarak hakediş bakiyelerinin yükseltilmesini sağlamıştır. Eşrefpaşa 6, Boyabat 1, 5 ve Sinop 4 no.lu hakedişlerinde bu yöntem uygulanmıştır. 17.920.395 lira bakiye ile merkeze yollanan Boyabat 5 no.lu hakediş raporunun iadesi üzerine bu kez 11.312.272 lira bakiyeli yeni bir rapor düzenlenmiş, merkez elemanları bu defa yaptıkları düzeltmeler sonucu bakiyeyi

Yıldız

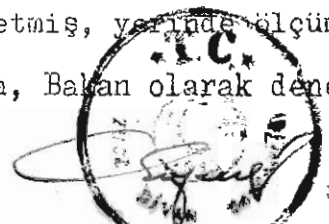
E.1981/1

3.963.240 liraya indirmişlerdir. Sinop 4 no.lu hakediş raporu da 15.512.412 lira bakiye ile merkeze yollanmış, merkez elemanlarınca bakiye 1.896.750 liraya indirilmiştir. Bunu haber alan sanık Ali YILDIZ'ın başvurusu üzerine, Bakan Hilmi İŞGÜZAR, inceleme yaptırmak gereğini duymadan hakediş bakiyelerinin yükseltilmesi için Bekir Sami AKAY'a kesin talimat vermiş, böylece merkeze çağrılan Kontrol Mühendisi tarafından ihzarat kalemlerinin arttırılmasıyla Boyabat 5 no.lu hakediş bakiyesi 6.908.834, Sinop 4 no.lu hakediş bakiyesi de 8.177.100 liraya çıkarılmıştır.

Bir yandan, kontrol mühendislerinin müteahhidin her isteğini yerine getirmeleri, öte yandan, Ali YILDIZ'la Bakan arasındaki ilişkilerin personel üzerindeki etkisi nedeniyle, müteahhit milyonlarca liralık yolsuzluğu, Bakanın daha fazla doğrudan katılmasına gerek kalmadan yapabilemiştir.

Malatya, Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmaz mal alımlarında öne sürülen yolsuzluk iddialarından uzun süre haberdar olmadığını, konuyu Bakanlar Kurulunda yapılan görüşme sırasında öğrendiğini belirten Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın, hastane inşaatları yolsuzluklarından haberi olmadığını ya da geç haberi olduğunu söylemesi de olanaksızdır. Zira, gerek kontrol mühendislerinin atanması ve görevden alınması, gerek hakediş bakiyelerinin yükseltilmesi yolundaki talimatlarıyla yolsuzlukları işleyen bizatihi kendisidir. Eşrefpaşa 6, Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakediş bakiyeleri, merkez elemanlarınca milyonlarca lira indirilmiştir. Sadece bu durum ortada bir yolsuzluk olduğu kanısını yaratmaya yeterlidir. Özellikle Boyabat 1 no.lu hakediş raporu nedeniyle Hasan ÜNAL, hakedişin gerçek dışı olduğunu Bakana açıkça ifade etmiş, yerinde ölçüm yapılmasını istemiştir. Tüm bu gelişmeler karşısında, Bakan olarak dene-

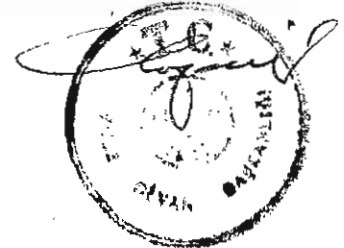
Quis

E.1981/1

tim mekanizmasını işletmesi gereken sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, sanık Ali YILDIZ'dan edindiği yarar nedeniyle yolsuzlukların içinde ve yolsuzlukları işleyen kimse durumunda kaldığı ortaya çıkmaktadır.

Taşınmaz mal alımları işinde satıcı ve alıcı durumunda olan Kazım ERDEM'le çok önceye dayanan bir dostlukları olduğunu savunan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, hastane inşaatlarında müteahhit Ali YILDIZ yararına tutumunu, böyle bir ilişki ile açıklamak olanağı da yoktur. Zira Bakan, Ali YILDIZ'ı, ihalelerden sonra tanıdığını belirtmektedir. Bu durumda, Hilmi İŞGÜZAR'ın, Kurum'un milyonlarca lira zarara uğramasına neden olan bir davranış içine girmesi, müteahhitten edindiği maddi yararlar açıklanabilir. Nitekim, ayrıntıları daha önce belirtildiği gibi, Eşrefpaşa Hastanesi temel atma töreni sırasında oğlu Hasan İŞGÜZAR ve Ali YILDIZ'la aynı otelde kalan Hilmi İŞGÜZAR'ın 18.7.1978'de İzmir'den ayrılmasından sonra müteahhitte aynı odada kalan Hasan İŞGÜZAR adına 19.7.1978 gününde İzmir Karataş Mahallesi'nde tapu kaydına göre bir milyon elli bin lira değerindeki daire satın alınmış, bedeli Ali YILDIZ tarafından İzmir Halk Bankası Şubesinden çekilen para ile ödenmiştir. Böylece, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK Genel Müdürlüğüne, İzmir-Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yaptırılmakta olan sağlık tesislerinin müteahhidi Ali YILDIZ yararına yetki ve nüfuzunu kullanarak fazla istihkak almasını sağladığı, Ali YILDIZ'ın da bu yetki ve nüfuzun kendi yararına kullanılması için Hilmi İŞGÜZAR'a, oğlu adına tescil edilerek gizlenen bir milyon elli bin lira değerinde bir apartman dairesi satın aldığı anlaşılmıştır. Edinilen ve sağlanan yarar ve bunun karşılığında işlenen yolsuzluklar, taraflar arasında, bu konuda bir rüşvet anlaşmasının varlığını kuşkuya yer bırakmayacak biçimde açığa çıkarmıştır. Bu durumda, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesinde öngörülen rüşvet alma suçunu, Ali

Cukur

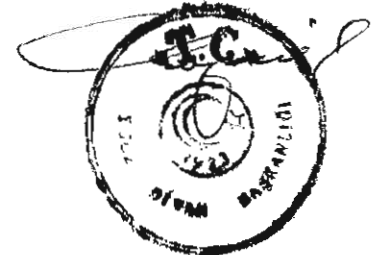
E.1981/1

YILDIZ'ın da rüşvet verme suçunu işledikleri sabit görülmüştür.

Olayın sanıklarından Hasan İŞGÜZAR hakkındaki dava ise Türk Ceza Kanunu'nun 226, 213/2, 225, 65/3. maddeleri uyarınca rüşvet alana aracılık etmekten açılmış, Cumhuriyet Başsavcısı da sanığın aynı Kanunun 65/son, 213/2, 225, 227/2, 31. maddelerine göre cezalandırılmasını istemiştir.

Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın, Ali YILDIZ'la birlikte aynı otel odasında kaldığı ve İzmir Karataş Mahallesi'nde tescilli kendi adına yapılan bir dairenin parasının Ali YILDIZ tarafından ödendiği sabit olmakla birlikte rüşvete aracı sayılmasını gerektiren bir kanıt elde edilememiştir. Gerçekten, Hasan İŞGÜZAR, Ali YILDIZ'ı babası vasıtasıyla tanımıştır ve rüşvet suçunun işlenmesi için ne Hilmi İŞGÜZAR'ın ne Ali YILDIZ'ın, toplanan delillere göre, Hasan İŞGÜZAR'ın aracılığına başvurmasına gerek bulunmamaktadır. Bu durumda, rüşvet konusu olduğunu bildiği daireyi kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle gizleyen sanık Hasan İŞGÜZAR'ın eyleminin, Türk Ceza Kanunu'nun 296. maddesinin öngördüğü suçu oluşturduğu kanısına varılmıştır. Sanığın bu suçu babası yararına işlemesi nedeniyle aynı maddenin son fıkrasına göre ceza tayinine yer olmadığına karar verilmelidir.

Ali YILDIZ'ın, Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaatına ait hakedişlerin düzenlenmesindeki sorumluluğu daha önce incelenmişti. Sanığın Sinop Hastanesi İnşaatına ait hakedişler nedeniyle bu inşaatın kontrol mühendisleri Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAIM'le birlikte sorumluluğu da söz konusudur. Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde bu sanıklardan Metin KÖŞÜK'ün hakediş raporlarını gereği gibi incelemeyen tasdik etmesi nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 230. maddesi uyarınca cezalandırılmasını istemiştir. Esas hakkındaki düşüncenin Ali YILDIZ ve

Çalış

E.1981/1

Sedat ZAİM'le ilgili bölümünde:

"Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM ile müteahhit Ali YILDIZ da sahte hakediş raporları düzenlemek sureti ile resmi evrakta sahtecilik suçunu birlikte işlediklerinden eylemlerine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 64/1, 339, 80, 31. maddelerine göre cezalandırılmalarına,

Ali YILDIZ ve Sedat ZAİM'in dışındaki sanıklar hakkında 339 uncu maddeden ayrıca dava açılmışsa da eylemleri yukarda belirtilmiş ve temas eden kanun maddeleri açıklanmıştır.

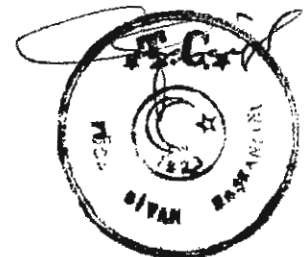
339 uncu maddeye temas eden bir eylemleri olmadığından bu suçtan beraatlerine karar verilmesini,

Ceza tensip edilirken Ali YILDIZ ve Sedat ZAİM'in eylemlerinin vehametinin gözönünde bulundurulması" istenmektedir.

Sinop Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisleri Metin KÖŞÜK bu inşaata ait ilk üç, Sedat ZAİM son üç hakedişi Ali YILDIZ'la ya da onun temsilcisiyle birlikte düzenleyip imzalamışlardır. Bu hakedişlerin gerçekleri yansıtmadığı daha önce açıklanmıştır. Eşrefpaşa Hastanesi inşaatında gerçek dışı hakedişleri düzenleyenlerin sorumlulukları konusunda belirtilen gerekçelerle, sanıklar Metin KÖŞÜK, Sedat ZAİM ve Ali YILDIZ'ın eylemleri, evrakta sahtekârlık suçu olmayıp, görevi kötüye kullanma ve buna katılma olarak nitelendirilmiştir. Bu nedenle, Kontrol Mühendisi sıfatıyla ilk üç hakedişi düzenleyip imzalayan Metin KÖŞÜK'ün Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi uyarınca cezalandırılması, aynı Kanunun 339. maddesine göre açılan sahtecilik davasında hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına karar verilmesi gerekir.

Sinop Hastanesi İnşaatına ait 4, 5 ve 6 no.lu hakedişleri düzenleyip imzalayan Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAİM'in Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesine göre cezalandırılması; Boyabat ve Sinop'taki inşaat

Çelik

E.1981/1

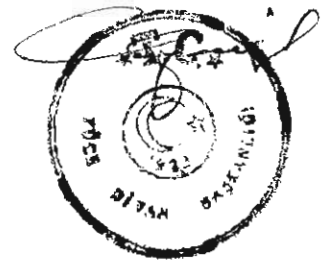
nedeniyle birden çok hakediş düzenlemesi bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak Kanunun aynı hükmünün birkaç defa ihlâli niteliğinde görüldüğünden Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinin de uygulanması, suçun işleniş biçimi ve Kurum'un uğradığı zararın miktarı gözönünde tutularak aşağı sınırının üzerinde bir ceza verilmesi uygun görülmüştür.

Kontrol Mühendisleri Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAIM'in Sinop inşaatı nedeniyle işledikleri suçlara katılan müteahhit Ali YILDIZ'ın Türk Ceza Kanunu'nun 64. ve 240. maddeleri uyarınca cezalandırılması; sanığın bu fiilini iki ayrı kontrol mühendisiyle ve birden çok hakediş raporu düzenlemek suretiyle işlemiş olduğundan aynı Kanunun 80. maddesinin uygulanması; neden olduğu zararın miktarı ve suçun işleniş biçimi gözönünde tutularak aşağı sınırın üstünde bir ceza tayini gerekir.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde, sanık Bekir Sami AKAY'ın Sinop Hastanesi inşaatı hakediş raporlarının değiştirilmesi için baskı yaptığını öne sürerek hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesinin uygulanmasını istemiştir.

SSK Genel Müdür Yardımcısı olan sanık Bekir Sami AKAY'ın 4 no.lu hakediş bakiyesinin merkez elemanlarınca indirilmesi üzerine, Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın isteği doğrultusunda yükseltilmesi için çaba gösterip, sonuçta da müteahhide daha fazla para ödenmesini sağladığı ve böylece görevini kötüye kullandığı anlaşılmıştır. Suçun Bakan olan Hilmi İŞGÜZAR'ın çeşitli baskıları altında işlenmiş olması hafifletici neden kabul edilmiş ve Türk Ceza Kanunu'nun 240/2. maddesine göre ceza verilmesi uygun görülmüştür. Sanığın Eşrefpaşa ve Boyabat Hastane inşaatı nedeniyle de aynı suçu işlediği sabit ise de, inşaatın Ali YILDIZ tarafından yapılmakta olması, yolsuzlukların Bakanın baskısıyla ve Ali YILDIZ'ı korumak gibi bir amaçla gerçekleştirilmiş bulunması karşısında, sanığın eylem-

Qulay

E.1981/1

leri bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak Kanunun aynı hükmünün birkaç defa ihlâli niteliğinde görülmüş ve Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinin uygulanması uygun bulunmuştur.

Sanık Bekir Sami AKAY hakkında resmi evrakta sahtecilik suçundan açılan kamu davasında, eylemi sabit olmadığından, beraatına karar verilmesi gerekir.

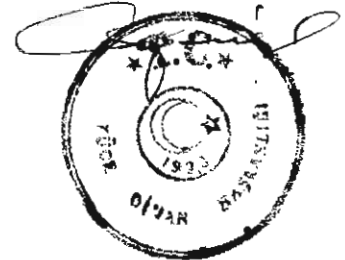
Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde:

"Hakediş raporlarını gereği gibi incelemeyen tasdik eden merkez elemanları Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Vahit ERUZ, Şevki ÜLER'in eylemlerine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 230 uncu maddelerine göre cezalandırılmalarına..." karar verilmesi istenmiştir.

Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakediş bakiyelerinin Bakanın isteği uyarınca yükseltilmesi için Bekir Sami AKAY tarafından yapılan toplantıya katılan, hakedişe eklenen demir bedelinin Sinop 4 no.lu hakediş raporundan mahsup edilmemesi için yazılan notta imzası bulunan sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun, Yapı İşleri Dairesi Başkanı olarak Merkeze yollanan hakediş raporlarının gerçekleri yansıtmadığının saptanmasını sağlayacak önlemler almamak suretiyle görevini savsakladığı, bunun sonucunda Kurum'un zarara uğradığı anlaşılmıştır.

Sanığın görevi savsaklama suçunu Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop inşaatı nedeniyle üç ayrı kez işlediği anlaşılmışsa da, eylemleri bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak Kanunun aynı hükmünün birkaç defa ihlâli niteliğinde görüldüğünden Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinin uygulanması uygun bulunmuştur.

Diğer sanıklardan Erol SÜER ve Şeref ŞAHİN Sinop inşaatına ait 3 ve 4, Kâmil TELCİ 3, Vahit ERUZ 4 ve Şevki ÜLER 3 no.lu hakediş raporlarını inceleyen merkez elemanlarıdır. Sinop 4 no.lu hakediş raporu

Qus

E.1981/1

bakiyesinin yükseltilmesi için sanık Bekir Sami AKAY'ın düzenlediği toplantıda bu sanıklardan Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ de hazır bulunmuşlardır. Ancak, toplantıda bulunmak dışında, sanıkların hakediş bakiyesinin yükseltilmesi için herhangi bir eylemde buldukları yolunda kanıt elde edilememiştir.

Öte yandan, sanıklar Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Vahit ERUZ ve Şevki ÜLER'in merkez elemanı olarak, hakedişlerde zaman zaman büyük oranda indirimler yaptıkları, kötü niyetli olmadıkları, kasıtlı hareket etmedikleri anlaşılmıştır. Bu durumda beraatlarına karar verilmesi gerekir.

Sanıklar Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Kâmil TELCİ, Şeref ŞAHİN ve Vahit ERUZ hakkında Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesinde Türk Ceza Kanunu'nun 339. maddesine aykırı davranıştan da dava açılmış ve dava Yüce Divan'da görülmekte olan bu dava ile birleştirilmişse de, sanıkların resmi evrakta sahterkârlık suçunu işledikleri sabit olmadığından, bu suçtan da beraatlarına karar verilmelidir.

Ayrıntıları ve dayanakları yukarıda açıklandığı üzere:

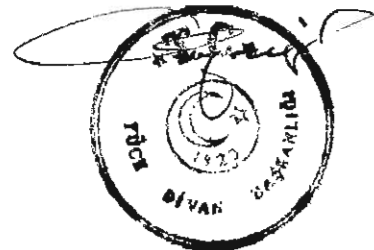
1- Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın; SSK Genel Müdürlüğünce Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yaptırılmakta olan sağlık tesisleri nedeniyle müteahhit Ali YILDIZ'dan rüşvet aldığı;

Müteahhit Ali YILDIZ'ın sanık Hilmi İŞGÜZAR'a rüşvet verdiği;

Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın rüşvet konusu daireyi kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle gizlediği ve böylece TCK'nun 296. maddesinde yazılı suçu işlediği;

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA'nın görevini kötüye kullandığı, sanık Ali YILDIZ'ın da bu suça katıldığı;

Plus

E.1981/1

Genel Müdür eski Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın SSK hastane inşaatlarında görevini kötüye kullandığı;

Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun SSK hastane inşaatlarında görevini savsakladığı;

Sinop Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi sanık Metin KÖŞÜK'ün görevini kötüye kullandığı;

Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatı Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAIM'in görevini kötüye kullandığı;

Sanık Ali YILDIZ'ın Sinop Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisleri Sedat ZAIM ve Metin KÖŞÜK'ün ve Boyabat Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi Sedat ZAIM'in görevi kötüye kullanma suçlarına katıldığı;

Sübuta erdiğinden mahkûmiyetlerine;

2- Sanıklar Bekir Sami AKAY ve Abdurrahim TERZİOĞLU'nun resmi evrakta sahtecilik suçu sabit görülmediğinden;

SSK Hastane inşaatları nedeniyle görevi kötüye kullanmak ve sahtecilik suçlarından sanıklar Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin;

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı nedeniyle görevi kötüye kullanmaktan sanıklar Adnan KILIÇ, Rafet AÇIKGÖZ, Bekir AYKAÇ, Sinan ERDOĞAN ve Metin KÖŞÜK'ün;

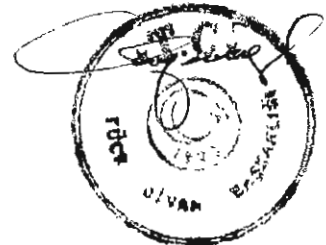
Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaatında görevi kötüye kullanmak suçundan sanıklar Hacı ANIT ve Atilla BİLEN'in;

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında görevi savsama suçundan sanıklar Zafer Seçim TUNCER ve Kemâl TURAN'ın;

Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatında görevi kötüye kullanmak ve resmi evrakta sahtecilik suçundan sanık Vahit ERUZ'un;

Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatında görevi kötüye kullanmaktan sanık Şevki ÜLER'in;

Gülser

- 325 -

E.1981/1

Boyabat Hastane inşaatında görevi kötüye kullanmaktan sanık Aziz TELCİ'nin;

Sinop Hastanesi inşaatı Kontrol Mühendisi Metin KÖŞÜK resmi evrakta sahtecilik suçundan;

SSK eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun Sinop İnşaatı ve İhalesi nedeniyle görevi kötüye kullanmak ve gerçeğe aykırı hakediş raporları düzenlemek suçlarından;

Beraatlarına;

Karar verilmesi gerekir.

III- SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FONLARININ BANKALARA AKTARILMASI İLE İLGİLİ YOLSUZLUKLAR

İDDİALAR

A) Soruşturma Komisyonu Raporu:

Millî Güvenlik Konseyi Soruşturma Komisyonu Raporunun ilgili bölümünde eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın;

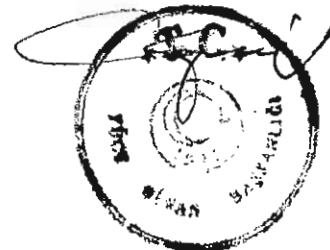
"SSK fonlarının; 4792, 440, 441 sayılı Yasaların ilgili hükümlerine, Bakanlar Kurulu Kararına, Yıllık Finansman-Yatırım Programına ve Yönetim Kurulu Kararına aykırı olarak özel bankalara aktarılması nedeniyle TCK'nun 240" maddesi uyarınca cezalandırılması istenmiştir.

B) Ankara Cumhuriyet Savcılığının 22.11.1979 günlü, 1979/18510 Esas sayılı iddianamesi ile Ankara 8. Asliye Ceza Mahkemesine açtığı kamu davasında:

Sanıklar Mustafa ENGİNSU, Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Fehmi CÖNK, Ahmet Fuat AZMİOĞLU ve Mehmet AKGEMİCİ'nin görevi kötüye kullanmak ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçlarından yargılanmaları istenmiştir. Bu iddianamede:

"...Sanıklar olay tarihinde Sosyal Güvenlik Bakanlığı eski Müdür, Yönetim Kurulu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi oldukları, olay

Çeliker

E.1981/1

tarihinde bu görevi ifa ettikleri sırada Sosyal Sigortalar Kurumunca noksan Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alındığı ve bunun neticesi olarak ta bir kısım kamu kaynaklarının özel kesime aktarıldığı, ve böylece 441 sayılı Devlet Yatırım Bankası hakkındaki Yasanın 9. maddesi ve 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştirakları hakkındaki kanununun 15. maddesine göre düzenlenen 1978 yılı yatırım ve Finansman programına ilgililer 29.11.1977 tarih ve 7/14299 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırı olarak 1.200.000.000 lirayı Devlet Yatırım Bankasına yatırması gerekli iken sanıklar yetkilerini kötüye kullanarak T.C. Ziraat Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Emlâk Kredi Bankası ve Pamukbank'a vadeli veya vadesiz yatırdıkları, iddiayı müeyyit tevîl yollu ikrar ve resmi vesaik ile sabitlemiş" olduğu belirtilmektedir.

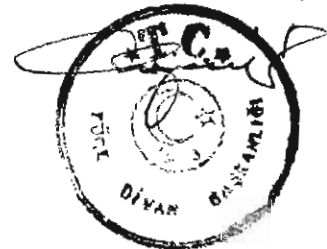
SAVUNMALAR

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR SAVUNMASINDA ÖZETLE:

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 20. maddesinde Kurum fonlarının bir kısmının millî bankalara yatırılacağına kurala bağlandığını, özel bankaya, Devlet bankasına yatırılır diye bir kaydın bulunmadığını, 4792 sayılı Kanunda ve 7129 sayılı Bankalar Kanunu'nda geçen "milli banka" sözcüklerine yer verildiğini, hal böyle iken gerek Soruşturma Komisyonu Raporunda, gerek esas hakkındaki mütalâada "özel banka" deyiminin kullanılarak bu hukuk teriminin değiştirildiğini, 4792 sayılı Kanuna göre hangi milli bankaya para yatırılacağına önemli olmadığını, bu Kanunda yedek akçenin % 40'ı oranında tahvil alınmasının öngörüldüğünü, oysa % 51 oranında tahvil alındığını, buna göre yasalara ve Bakanlar Kurulu kararlarına aykırı bir durumun bulunmadığını;

30.11.1977 gün ve 7/14299 sayılı finansman tablosunda SSK'nın 1978 yılında 14 milyar liralık tahvil satın alması öngörüldüğünü, bunun

Qulus

E.1981/1

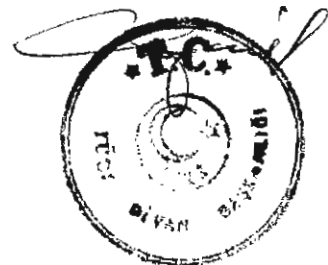
4792 sayılı Kanununun 20. maddesinde gösterilen % 40 oranındaki tahvil alma sınırını kaldırdığını, ancak Bakan olduğu dönemde 4792 sayılı Kanununun 6.7.1978 gününde 2158 sayılı Kanunla değiştirilen 20. maddesinde de yedek akçelerin en çok % 40'ı kadar tahvil alınacağıının ikinci defa kurula bağlandığını, bu durum karşısında tahvil alma limitinin % 40 ile sınırlandırıldığını, hukukî açıdan esas olanın 4792 sayılı Kanununun 20. maddesi olduğunu, bu kanuna aykırılıktan söz edilemeyeceğini, zira gereğinin 1978 yılı içinde yerine getirildiğini;

28.2.1978 gün ve 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla banka faiz oranlarının % 21'den % 22'ye yükseltildiğini, fakat devlet tahvilleri faiz oranının % 11'de bırakıldığını, bu durum gözönünde tutularak Devlet Yatırım Bankası'ndan SSK'ya satışı yapılacak tahvillerin Bakanlar Kurulu kararına göre faiz ödenmesinin istendiğini, verilen yanıtta faiz oranının değiştirilemeyeceğinin bildirildiğini, Maliye Bakanlığına da başvurulduğunu, fakat ilgililerden bu konuda bir anlayış görülemediğini;

Yönetim Kurulunun, 7.4.1978 günlü kararla tahvil alımlarını durdurduğunu, durdurma nedeninin faiz oranlarının düşüklüğü olduğunu, kararın Kurumun faiz kaybının önlenmesi amacıyla ve onun yararı düşünülerek verildiğini, kendisinin tahvil alımlarının durdurulması için bir emir vermediğini, kanunen bu konuda bir yetkisi de bulunmadığını;

7.11.1978 tarih ve 16456 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7/16559 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin 3. maddesinde "1211 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 2. maddede sayılı kamu paraları sermayesinin yarısından fazlası Hazineye ait olan aşağıdaki Milli Bankalara yatırılır" denildiğini, bu bankaların Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası, Türkiye Emlâk Kredi Bankası, Anadolu Bankası,

Gülser

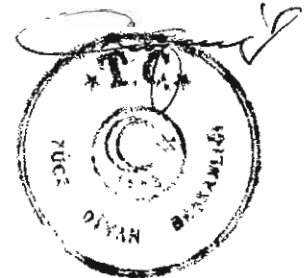
E.1981/1

Denizcilik Bankası, Etibank, Sümerbank, Vakıflar Bankası olduğunu, Bakanlığı süresince sadece zamanın Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın kendi Bakanlığına bağlı Vakıflar Bankası'na SSK tarafından mevduat yatırılması konusundaki isteğinin Kurum Genel Müdürlüğüne iletildiğini, bunun dışın-
da hiçbir banka için kimseye yazılı ya da sözlü bir emir ya da ricada bulunmadığını, Vakıflar Bankasının iddia edildiği gibi özel bir banka olmadığını, mevduatın anılan bankaya yüksek faizle yatırıldığını, Kurumun bir zararı bulunmadığını;

SSK Genel Müdürlüğüne, bankalara para yatırmanın ya da bankalardan para çekmenin Bakanın görevi olmadığının bildirildiğini, % 3 faizle bankalarda duran fonların, Yönetim Kurulu kararı dikkate alınarak en yüksek faiz veren millî bankalara yatırıldığını, bu işlerin Bakan ile ilgisi bulunmadığını, dinlenen tanıklardan hiç birisinin ifadesinin ceza hukuku bakımından aleyhe delil niteliği taşımadığını, aksine ithamların gerçek dışı olduğunu kanıtladığını, Türkiye Halk Bankası eski Genel Müdürü İsmet ALVER'in ifadesinin gerçeğe uymadığını;

Bankalara para yatırılması ile bankaların kendi mevduatlarını kullanmasının başka başka şeyler olduğunu, bankaya para yatırıldığı anda paranın mülkiyetinin bankaya geçtiğini, müdînin ise ancak yatırdığı miktar kadar bir alacak hakkı doğduğunu, paranın bankaya şarta bağlı olarak yatırılmasının mümkün olmadığını, yatırılan paraların nasıl ve ne şekilde kullanılacağınının 7129 sayılı Bankalar Kanunu'nda gösterildiğini, kredi muamelesinin banka ile kredi isteyen üçüncü şahıs arasında bir ilişki olduğunu, kredi ilişkisine müdînin taraf olmasının ya da müdahalede bulunmasının mümkün olmadığını, bu nedenle bankalara yatırılan paraların verilen kimi kredilere kaynaklık ettiği yolundaki savın hukuki dayanaktan yoksun olduğunu;

Ques

E.1981/1

Soruşturma Komisyonu Raporunda yer almamasına karşın bazı konuların hukuka aykırı bir şekilde davaya dahil edilmek istendiğini, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'na göre mahkemenin eylem ve sanık ile bağlı olduğunu, iddianame yerine geçen raporda gerek oğlunun gerek kızının dairesinin bir suç isnadına konu teşkil etmediğini, fiil olarak gösterilmemiş bir eylemden ötürü yargılama yapılamayacağını, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 150. maddesinde "Tahkikat ve hüküm yalnız iddianamede beyan olunan suça ve zan altına alınan şahıslara hasredilir" denildiğini, bu maddeye göre de tahkikat ve hükmün ancak iddianamede suç isnadı olarak ileri sürülen eyleme ilişkin olarak yapılabileceğini, iddia makamının esas hakkındaki görüşünde ileri sürdüğü savın Soruşturma Komisyonu Raporunda yer almadığını, Baş Yüce Divan'a intikal ettikten sonra konunun davaya dahil edilmek istendiğini, reşit olan oğlunun ve evli kızının dairelerinin suçlama konusu yapılarak kendisinin cezalandırılmak istendiğini, dairelerin alım tarihinin 18.7.1978, satış sözleşmesi tarihinin 14.9.1978 olduğunu, ortada noter senedi mevcut olmasına karşın sırf kendisini suçlayabilmek için usul kurallarının ihlâl edildiğini;

Çocuklarının daireleri nasıl aldıklarının 14.7.1978 tarihli noter senedinde açıklandığını. müteahhidin Yılmaz TURAN'la ilişkisinin hesabının dahi şahsından sorulduğunu, Vakıflar Bankasına yatan paraların kredi olarak kullanılıp kullanılmadığının araştırılmadığını, kredi vermeye bankanın kendi organlarının yetkili olduğunu;

Rüşvet suçunun oluşması için, bir rüşvet anlaşmasının varlığının gerekliliğini, rüşvet verenin kim olduğunu, nerede verildiğinin, kendisi ile rüşvet anlaşmasının nerede yapıldığının belli olmadığını;

Soruşturma Komisyonu Raporunda görevi kötüye kullandığının iddia edildiğini, oysa bu suçlama yapılırken görevine kanunen giren bir husu-

[Handwritten signature]

E.1981/1

sun bulunup bulunmadığının araştırılmadığını, görevine girmeyen konular-
da görevi kötüye kullanmakla suçlanamayacağını, manevî unsurun da ger-
çekleşmediğini;

Esas hakkındaki görüşte ise Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesi
uyarınca cezalandırılmasının istendiğini, rüşvet suçunun oluşabilmesi
için memurun kanunen yapmakla ya da yapmamakla görevli olduğu bir fiilin
söz konusu olması gerektiğini, bu fiilin rüşvet suçunu oluşturabilmesi
için bir yarar karşılığında yapılmış olması gerektiğini, fonlarla ilgi-
li olarak kanunen görevine giren bir hususun bulunmadığını, rüşvet suç-
unun hiçbir unsurunun gerçekleşmediğini, bir devlet bankasına en yüksek
faizle para yatırılması halinde zarardan söz edilemeyeceğini;

Belirtmiştir.

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR MÜDAFİİ AVUKAT YAHYA KÂZİM ZABUNOĞLU

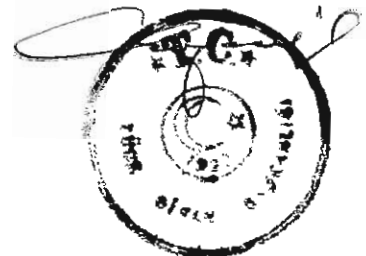
SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Hilmi İŞGÜZAR'ın Vakıflar Bankası'na para yatırılmasıyla ilgili
iki talimatından başka bir emir ve talimatının bulunmadığını, Vakıflar
Bankası'na kimin isteğiyle, ne amaçla para yatırıldığının belli olduğu-
nu, bu tür yatırımlar için Bakana tanınan açık bir yetkinin olmadığını
kendisinin de kabul ettiğini, fakat bu usulün genelleştiğini, Vakıflar
Bankası'nın bir devlet bankası olduğunu, Kurumun zarara uğramadığını;

Vesayet makamı olarak SSK fonlarının kullanılışından da müvekkil-
linin sorumlu tutulmasını savunan görüşün doğru olmadığını, idarî vesa-
yetin ancak kanunla tesis edilen bir denetim mekanizması olduğunu, bu
konuda ise idarî vesayet varlığını gösteren bir kanun bulunmadığını;

Soruşturma Komisyonu Raporu'nda müvekkili hakkında Türk Ceza
Kanunu'nun 240. maddesinin uygulanmasının istendiğini, oysa olayda 240.
maddede öngörülen görevi kötüye kullanma suçunun öğelerinin gerçekleş-
mediğini;

Yusuf

E.1981/1

Müvekkiline yüklenmek istenen rüşvet suçunun ithamın kanuniliği ilkesine aykırı olduğunu, sanığın ancak kanuna uygun biçimde ortaya çıkan suçlamalara yanıt vermek, bunları karşılamakla yükümlü bulunduğunu, sanık ve savunmanın kanuna aykırılığı açıkça belli bir suçlamayı karşılamakla yükümlü tutulmasının savunma hakkının ihlâli olduğunu;

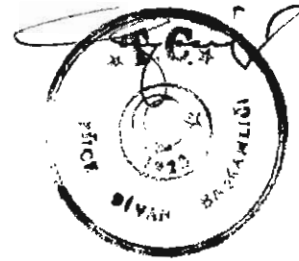
Rüşvet suçunun görev ile ilgili ögesi açısından daha önce belirttiklerinin bu suçlama için de geçerli olduğunu;

Hilmi İŞGÜZAR'ın HEMA'nın poliçe bedellerinin ödenebilmesi için gerekli kredinin sağlanmasını yarayacak fonları sağladığı ve karşılığında da Yılmaz TURAN aracılığı ile oğlu ve kızı adına birer daire satın aldığı yolundaki savın tutarsız, dayanaksız ve bir hayal ürünü olduğunu;

HEMA'nın poliçe bedellerinden doğma bir riski olup olmadığının, doğmuşsa bunun Yarı ve Kredi veya Vakıflar Bankası'yla sağlanıp sağlanmadığının, bu riskler bu yoldan güvenceye kavuşturulmuş ise bu kredilerin kaynaklarının SSK fonları olup olmadığının araştırılmadığını, 4.9.1981 tarihli raporu düzenleyenlerin bile sadece birtakım olasılıklardan söz ettiklerini;

Handan ve Hasan İŞGÜZAR'lara ait Çankaya Ant Sokak numara 4'te bulunan 4868 ada 9 parselde kayıtlı taşınmaz malın inşa halinde iken 6 ve 7 numaralı dairelerin kat irtifaklarına tekabül eden arsa paylarının adı geçenlere devir ve ferağ işlemlerinin 18.7.1978 tarihinde yapıldığını, bu arsa paylarıyla irtifak haklarının ilgili bulunduğu apartman dairelerinin satış vaadi senedi suretiyle noterlik kanalıyla satış işlemlerinin ise 14.9.1978'de tamamlandığını, tapuda ve noterdeki işlem gruplarında ayrı ayrı bedellerin olduğunu, Yılmaz TURAN'ın bunlardan hangisini ödediğinin belli olmadığını, kaldı ki, noter işlemlerinde

Okus

E.1981/1

orada yazılı bedellerin alıcıları tarafından, tapudaki işlemde de yine alıcıları tarafından bu bedellerin ödendiğinin açıkça yazılı olduğunu;

Hilmi İŞGÜZAR'ın 7.4.1978 ve 5.5.1978 tarihli talimatlarını fonların bankalara yatırılması sürecinin başlangıcı ve bir genel emir sayma olanağı bulunmadığını, fonların değişik bankalara, değişik tarihlerde yatırıldığı, fonları temin etmenin ancak bir karar veya emirle olabileceğini ;

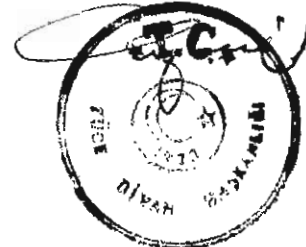
Esas hakkındaki görüşe göre Yılmaz TURAN'ın aracı, Hilmi İŞGÜZAR'ın kızıyla oğlunun ise rüşvetten yararlananlar olduğunu, bu savın geçerli sayılabilmesi için Yılmaz TURAN'a aracılık etmesi ve bu daireleri de oğlu ve kızına satın alması konusunda eski bakanın bir talimatı olması gerektiğini;

Söylemiştir.

SANIK MUSTAFA ENGİNSU MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

4792 sayılı Kanunun değişik 20. maddesi hükmüne istinaden müvekilinin Kurum'un fonlarını en iyi şekilde değerlendirme gayreti içine girdiğini, Devlet Yatırım Bankası'na başvurularak bu bankaca çıkarılan tahvil faiz oranlarının yükseltilmesinin istendiğini, ayrıca bu konu ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik ve Maliye Bakanlıkları nezdinde de girişimde bulunulduğunu, Kurum kaynaklarının daha iyi değerlendirilebilmesi maksadıyla, bankalarda bulunan düşük faizli fonları daha yüksek gelir getiren bankalara yatırma yolunun tercih edildiğini, Devlet Yatırım Bankası ile yapılan yazışmaların sonucunun Yönetim Kuruluna 22.3.1978 gününde sunulduğunu, Yönetim Kurulunca 7.4.1978'de bu konuda karar verildiğini, Genel Müdürlüğün bu karara dayanarak 1.100.000.000 liranın bankalara yatırılmasını sağladığını;

[Handwritten signature]

E.1981/1

4792 sayılı Kanunun değişik 20. maddesinin (b) fıkrasına göre alınması öngörülen tahvil en çok % 40 olup; Kurumun 1978 yılında, 4.882.000.000 lira ile, % 50'nin üzerine çıktığını, Kurum fonlarından 1978 yılından önce yatırılan paralarla alınan tahvillerin faizinin % 5- % 9 arasında değişmekte olup, 1978 yılında Devlet tahvili faizinin % 14- % 20'ye yükseltildiği halde bu tahvillerin faizlerinin aynı kaldığını, böylece Kurumun önemli bir gelir kaynağından yoksun bırakıldığını, işin Yönetim Kuruluna götürüldüğünü, 7.4.1978 günlü kararlar Kurulun "...Devlet Yatırım Bankası tahvil faizlerinin Kurum'un faiz kaybını karşılayın- caya kadar" bırakılması hususunda Genel Müdürlüğe yetki verilmesini ka- bul ettiğini;

Bir bankadan paranın alınıp diğer bir bankaya yatırılmasının mamelek azalmasına yol açmadığını, bir taahhüde de girilmediğini, taşınır ve ta- şınmaz mallar alınmadığını, bu nedenle 500.000 liranın üzerinde bir paranın bankalara yatırılması için Yönetim Kurulu kararına gerek bulun- madığını,

Bankaların çeşitli şubelerine para yatırılmasının kişisel yarar karşılığı olmadığını, ambargolu mevduat grubuna girmediğini;

Görevini her türlü maddi yarardan uzak olarak büyük bir titiz- lik içinde yapan müvekkilinin görevini kötüye kullandığının kanıtlanma- dığını;

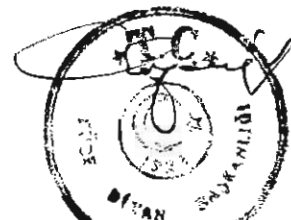
Belirtmiştir.

Sanık Mustafa ENGİNSU, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK AHMET FUAT AZMİOĞLU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müfettişlerin yanlı hazırladıkları rapor üzerine haklarında bu davanın açıldığını, Yönetim Kurulu olarak Kurum yararına karar verdik- lerini, uygulamanın bu kararı aştığını, davalar açıldıktan sonra bu duru- mu öğrendiklerini, fonların bankalara yatırılmasının Bakanla Genel Müdür

Şahin

E.1981/1

arasında cereyan eden bir iş olduğunu, yazılı emirlerle 50 milyon, 100 milyon, 150 milyon liranın parça parça muhtelif bankalara yatırıldığını, burada Yönetim Kurulunu sorumlu kılan bir sorunun olmadığını belirtmiştir

SANIK EKREM ÖZKILIÇ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

SSK'nda 31 yıl süreyle hizmet gördüğünü, bu süre içinde hiçbir kötü halinin olmadığını, beraatına karar verilmesini istediğini bildirmiştir.

SANIK SAVAŞ BENLİ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Kurum fonlarının değerlendirilmesiyle ilgili olarak suçlandığını, bu konuda İddia Makamının beraatini istediğini, kendisinin de aynen bu görüşe katıldığını belirtmiştir.

SANIK MEHMET AKGEMCİ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

İddia Makamının görüşü doğrultusunda beraatına karar verilmesini istemiştir.

SANIK REFİK BAYDUR SAVUNMASINDA ÖZETLE :

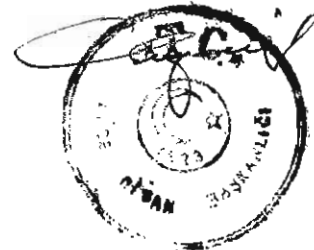
SSK fonlarının bankalara aktarılması konusunda İddia Makamının beraatına karar verilmesi isteminde bulunduğunu, kendisinin de bu görüşe katıldığını söylemiştir.

SANIK FEHMI CÖNK MÜDAPİİ AVUKAT ESİN ŞENTÜRK SAVUNMASINDA ÖZETLE:

SSK fonlarının rasyonellik ve emniyet prensibi içinde verimliliğinin arttırılmasının esas amaç olduğunu, bunu sağlamanın Yönetim Kurulunun görevi içine girdiğini, kaldı ki fonlarda Yönetim Kurulu kararına müstenit işlemler olmadığını, bu nedenle müvekkilinin de sorumlu tutulamayacağını, bu konuda İddia Makamının görüşüne katıldıklarını ve müvekkilinin beraatına karar verilmesini talep ettiklerini bildirmiştir.

Sanık Fehmi CÖNK, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

Özkan

E.1981/1

SSK FONLARININ BANKALARA AKTARILMASI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a) SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR VE MUSTAFA ENGİNSU'NUN EYLEMLERİ

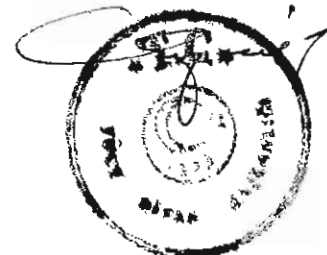
9.7.1945 günlü, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 344 sayılı Kanun ile değişik 20. maddesi, Kurum'un sigorta kolları için ayıracağı yedek akçelerin en çok % 40'ını Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırmasını öngörmektedir. Bu maddedeki % 40'lık limit, 1978 yılı Bütçe Kanunu'nun 84. maddesinin (B) fıkrasının 5. bendi ile 1978 mali yılı için kaldırılmıştır.

441 sayılı Devlet Yatırım Bankası Hakkında Kanun'un 9. maddesi, "...İşçi Sigortaları Kurumu kaynaklarından İktisadi Devlet Teşekkülleri-nin kendi ihtiyaçlarına tahsis edilmesi kararlaştırılan paralar... Dev-let Yatırım Bankası tahvillerine yatırılır." kuralını koymuştur.

440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ile Müesseseleri ve İшти-rakler Hakkında Kanun'un 15. maddesine göre, bu teşekküllerin finansman ihtiyaçlarının hangi kaynaklardan karşılanacağı Bakanlar Kurulunca kara-ra bağlanan "Yıllık Genel Yatırım ve Finansman Programları" ile düzenlen-miştir.

29.11.1977 günlü, 7/14299 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve benzeri kuruluşların 1978 yılı finans-man ihtiyaçlarını karşılamak üzere SSK'ca 14 milyar liralık Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alınması öngörülmüştür (Dosya:F-Dizi:42-46). Bakanlar Kurulunun bu kararına karşın, SSK'ca Devlet Yatırım Ban-kasından 1978 yılında sadece 4.882.000.000 liralık tahvil satın alınmış-tır. Yine bu düzenleme uyarınca, 30.11.1978 günlü, 7/16893 sayılı Bakan-lar Kurulu kararıyla SSK'ca Devlet Yatırım Bankasından 1979 yılında 5.500.000.000 liralık tahvil satın alınması öngörülmüşken, Sosyal Güven-

Q.1981

E.1981/1

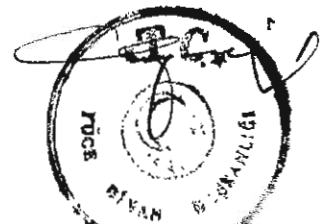
lik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakanlık görevinden ayrıldığı güne kadar sadece 96.000.000 liralık tahvil satın alınmıştır (Dosya:F-Dizi:111).

SSK, Devlet Yatırım Bankası'ndan Bakanlar Kurulu kararıyla öngörülen miktarların çok altında tahvil satın alırken, 1978 yılında 1.200.000.000 liralık finansman fazlasının büyük bir bölümünü özel bankalara yatırmıştır (Dosya:F-Dizi:109).

Kurum fonlarının bankalara aktarılması şöyle gerçekleşmiştir:

SSK Genel Müdürü Mustafa ENGİNSÜ tarafından Yönetim Kurulu Başkanlığına yazılan 22.3.1978 günlü, 242915 sayılı yazıda SSK kaynaklarından Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılan paralara karşılık en fazla % 11 faiz alındığı, oysa 28.2.1978 günlü, 16214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla faiz oranının üçyıldan dört yıla kadar mevduat için % 20'ye yükseltildiği, 2.3.1978 günlü bir yazı ile Devlet Yatırım Bankası'na başvurularak aynı faiz oranlarının bu Bankaca da uygulanmasının istendiği, Bankanın 7.3.1978 günlü yanıtında ise Devlet Yatırım Bankası tahvillerine uygulanacak faiz oranının ancak Bakanlar Kurulunca değiştirilebileceğinin ve 1978 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programında öngörülen miktarda Devlet Yatırım Bankası tahvili alınmaması halinde Kamu İktisadi Teşekküllerinin acil finansman ihtiyaçlarının karşılanamayacağı, bu nedenle tahvil alınmasına devam edilmesinin bildirildiği, Devlet Yatırım Bankası tahvil faiz oranlarının çok düşük olması karşısında bu tahvillerin alınmasına devam edildiği takdirde Kurum kaybının büyük olacağı, Genel Müdürlükçe Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilen 14.3.1978 günlü, 213123 sayılı yazı ile Kurum'un daha fazla faiz kaybına uğramaması için konunun Bakanlar Kurulunda çözüme kavuşturulmasının istendiği, bu durumda sonuç alınıncaya kadar % 11 faizle Devlet Yatırım Bankası tahvili

İşgüzar

E.1981/1

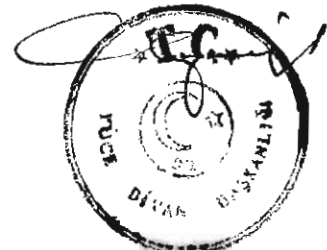
alımının Genel Müdürlükçe durdurulduğu belirtilerek takip edilen ve bundan böyle takip edilecek yol hakkında bir karar alınması istenmiştir (Dosya:F-Dizi:40-41).

Oysa, Devlet Yatırım Bankası tahvilleri faiz oranının düşüklüğü sorunu 1973 yılından itibaren Yönetim Kurulu toplantılarında ele alınmış, mevcut durumun yürürlükteki yasalardan kaynaklandığı, bu yasalarda değişiklik yapılmadıkça bir sonuç alınamayacağı saptanmıştır (Dosya:F-Dizi:23). SSK'nın bu yoldaki girişimi üzerine Maliye Bakanlığınca verilen yanıtlarda, sosyal güvenlik haklarının Anayasa'nın güvencesi altında olduğu, Kurum'un görevlerini yerine getirmede karşılaşacağı her türlü mali güçlüğü Devlet garantisi altında bulunduğu, bu durumda kaynak kaybı gerekçesi ile mevcut sistemi bozmanın sakıncalı olacağı belirtilmiştir (Dosya:F-Dizi:32-37). Bu gelişmelerden, Maliye Bakanlığının konu ile ilgili 31.12.1974 günlü Hazmiit 52360-Gen-74 sayılı yazısını Kurum Genel Müdürlüğüne kendi imzası ile yollayan ve o tarihte Bakanlık Müsteşar Yardımcısı olan sanık Mustafa ENGİNSU'nun haberdar olduğu anlaşılmaktadır (Dosya:F-Dizi:34).

Genel Müdürün 22.3.1978 günlü önerisi üzerine, 7.4.1978 günü toplanan Yönetim Kurulu, Devlet Yatırım Bankası tahvilleri faiz oranını Bakanlar Kurulu'nun Kurumun kaybını yarşılıyacak seviyeye çıkarmasına kadar, Kurum mevduatının 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile öngörülen faiz oranlarını kabul eden Bankalarda bırakılması konusunda Genel Müdürlüğe yetki verilmesini kararlaştırmıştır (Dosya:F-Dizi:39).

Bu kararın alındığı 7.4.1978 günü, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR imzası ile Kurum Genel Müdürlüğüne gönderilen bir yazıda, Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın Kurum mevduatının Vakıflar Bankasına yatırılmasını talep ettiği belirtilerek Bankanın Genel Müdürlük Merkez Şubesine

Q.1981/1

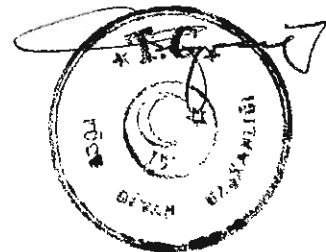
E.1981/1

50 milyon liralık vadeli mevduat hesabının açılması istenmiştir. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU da, Bakanlığın bu yazısını, "28.2.1978 tarih ve 16214 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 7/14687 sayılı kararname gereğince 4 yıl ve % 20 faizli vadeli hesap açılması (Müdür Kuruluna götürülmesine mahal yoktur) uygundur" emriyle, Genel Muhasebe Müdürlüğüne havale etmiştir (Dosya:F-Dizi:90). Bunun üzerine aynı gün Ziraat Bankası'ndan 50 milyon lira çekilerek Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesinde hesap açılmıştır (Dosya:F-Dizi:109).

Aynı biçimde, Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın aracılığı, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın 5.5.1978 günlü, 4.6.4/7077 sayılı yazısı ve Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun notuyla, İş Bankasından çekilen 75 milyon lira Vakıflar Bankası Şubesine yatırılmıştır (Dosya:F-Dizi:94-109). Bu şubeye 31.5.1978 ve 23.6.1978 günlerinde toplam 125 milyon lira yatırılmıştır (Dosya:F-Dizi:109).

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın talimatı ile başlatılmış bulunan bu uygulama, sadece Türkiye Vakıflar Bankası ile sınırlı kalmamıştır. Şekerbank, Pamukbank, Yapı ve Kredi Bankası ile Türkiye Emlak Kredi Bankası'ndan gelen teklifler üzerine çeşitli tarihlerde değişik miktarlarda paralar anılan bankalara yatırılmıştır. Bu cümleden olmak üzere Şekerbank Merkez Şubesine 6.7.1978 ve 20.7.1978 günlerinde 50'şer milyon lira, Pamukbank Ankara Şubesine 31.5.1978 ve 7.6.1978 günlerinde 50'şer milyon lira, Yapı ve Kredi Bankası İstanbul Elmadağ Şubesine 31.5.1978 ve 7.6.1978 günlerinde sırasıyla 100 milyon ve 200 milyon lira, aynı bankanın Kızılay Şubesine 16.6.1978 ve 28.6.1978 günlerinde 100'er milyon lira, Sultanhamam Şubesine 23.6.1978 gününde 100 milyon lira, Türkiye Emlak Kredi Bankası Kızılay Şubesine 31.5.1978 gününde 100 milyon lira yatırılmıştır (Dosya:F-Dizi:109). Bankalara yatırılan toplam 1.200.000.000 lira Kurum'un Ziraat Bankası, Sümerbank, Etibank ve İş

İşgüzar

E.1981/1

Bankasındaki mevduatından çekilmiştir.

31.5.1978 günlü, "Genel Müdürlük Makamına" hitaben yazılan bir yazının altına Genel Müdür Mustafa ENGİNSU:

"Müdürler Kuruluma arz edilmesine lüzum yoktur. Aşağıdaki Bankalara vadeli mevduat yatırılması uygundur.

1- Ziraat Bankası	600.000.000.-TL. (altıyüz) milyon
2- Yapı Kredi Bankası	400.000.000.-TL. (dört yüz) milyon
3- T.C.Emlâk Kredi	100.000.000.-TL. (yüz) milyon
4- Vakıflar Bankası	50.000.000.-TL. (elli) milyon
4 yıl vadeli	
5- Pamukbank	50.000.000.-TL. (elli) milyon

mevduat yatırılması uygundur 31.5.1978" (Dosya: F- Dizi:104), emrini vermiştir. Genel Müdürüm bu mucip emrine rağmen, bankalara değişik miktarlarda paraların yatırıldığı anlaşılmaktadır.

Soruşturma Komisyonu Raporunda; SSK fonlarının yukarıda anlatıldığı biçimde bankalara aktarılmasında Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın görevini kötüye kullandığı öne sürülerek Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesine göre cezalandırılması istenmiştir. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ile Yönetim Kurulu üyeleri Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Fehmi CÖNK, Fuat AZMİOĞLU ve Mehmet AKGEMCİ hakkında da görevi kötüye kullanmak ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçlarından Ankara 8. Asliye Ceza Mahkemesinde 1979/641 esas sayı ile açılmış olan dava, Yüce Divan'ın 25.6.1981 günlü oturumunda Yüce Divan'ca görülmekte bu dava ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

Davanın görülmesi sırasında Maliye Bakanlığı uzmanlarınca düzenlenen ve Cumhuriyet Başsavcılığının 1.10.1983 günlü, 1/830 sayılı

Qulus

E.1981/1

yazısıyla Yüce Divan'a sunulan 4.9.1981 günlü raporda: Hema Traktör Sanayii ve Ticaret A.Ş.'nin Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez ve Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubeleri aracılığı ile Belçika'dan traktör ithal ettiği, bu ithalatla ilgili olarak düzenlenen poliçeleri vadelerinde ödemediği, bunların ithalata aracılık eden Bankalarca tazmin edildiği, buna karşılık Hema firmasının Kurum fonlarından Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesine toplam 300 milyon lira ve Yapı ve Kredi Bankasının değişik şubelerine de 600 milyon lira yatırılmasını sağladığı, öte yandan Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ile kızı Ayşe Handan DURSUN'un Çankaya'da satın aldıkları iki daire bedelinin de Hema firması tarafından ödendiği, böylece sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Hema firması sahibi Ahmet HATTAT'tan rüşvet almış olabileceği kanısına varıldığı belirtilmektedir.

Ortaya çıkan bu durum üzerine sanık Hilmi İŞGÜZAR; Kurum fonlarının bankalara aktarılmasından dolayı görevi kötüye kullanma suçundan yargılanmakta olduğunu, oysa 4.9.1981 günlü raporda Hema firması sahibinden rüşvet aldığı ileri sürüldüğünü, bu suçun ise görülmekte olan dava ile ilgisi bulunmadığını, yeni bir rüşvet suçu ihdas edilmek istendiğini; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 259. maddesi uygulanarak bu suça Yüce Divan'da bakılmaması gerektiğini savunmuştur (Tutanak-Sayfa: 3344-3346, 3399-3401).

Cumhuriyet Başsavcısı; sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Kurum fonlarının kullanılmasından dolayı Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesine göre Yüce Divan'a sevk edildiğini, 4.9.1981 günlü raporda da bu fonların bankalara aktarılması dolayısıyla, 4,5 milyon liraya iki daire satın alındığının belirtildiğini, Maliye Bakanlığı uzmanları raporunu Cumhuriyet Başsavcılığına gönderen Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği yazı-

Adı

E.1981/1

sından bu rapor ekleri üzerinde bir işlem yapılmadığının, sadece Yüce Divan'a intikal ettirildiğinin anlaşıldığını, ortaya çıkan bu durum karşısında suçun rüşvet almak olarak nitelendirilebileceğini, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 257/2. ve 258. maddelerinin gözönünde tutulmasını, 259. maddesinin ise olayda uygulanma yeri bulunmadığını bildirmiştir (Tutanak -Sayfa: 3341, 3400 ve 3403).

Sanık Hilmi İŞGÜZAR, Kurum fonlarının bankalara aktarılmasında görevini kötüye kullandığı savı ile Yüce Divan'a sevk edilmiştir. Millî Güvenlik Konseyi Soruşturma Komisyonu Raporunda:

"... SSK eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun yetki tecavüzü suretiyle özel bankalara kaynak aktarması eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ım yazılı talimatı ile başlatılmış ve sürdürülmüş olduğu gibi, T. Halk Bankası eski Genel Müdürü İsmet ALVER'in beyanları ile de, özel bankalara mevduat aktarmalarının Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ım bilgisi dahilinde yapıldığı anlaşılmış ve şu durumu ile; yasalara aykırı işlemi önleme yönünde herhangi bir girişimi bulunmayan eski Bakanın görevini kötüye kullandığı kanaatine varılmıştır" denilmektedir. Maliye Bakanlığı uzmanlarınca düzenlenen 4.9.1981 günlü raporda da Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın Kurum fonlarının kimi bankalara yatırılması karşılığında Hema firmasından rüşvet almış olabileceği belirtilmektedir. Hema Şirketinin Türkiye Vakıflar Bankası Merkez Şubesinden kolaylık gördüğü, bu bankaya da Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın talimatıyla Kurum fonları yatırıldığı gözönünde tutulduğunda eylemdeki birlik daha açık şekilde ortaya çıkmakta, eylem ilk raporda görevi kötüye kullanma, Maliye Bakanlığı uzmanlarınca düzenlenen 4.9.1981 günlü raporda ise rüşvet alma olarak nitelendirilmektedir. Bu durumda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 257. maddesinin 2 nci fıkrasının uygulanması gerekir. Maddenin

Çelikkaya

E.1981/1

birinci fıkrasında "hükmün mevzuu, duruşmanın neticesine göre iddianamede gösterilen fiilden ibarettir" denildikten sonra, ikinci fıkrasında "Fiili takdirde mahkeme, son tahkikatın açılması hakkındaki karar ve iddia ve müdafaalarla bağlı değildir." kuralına yer verilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği de, bu düşünce ile, 4.9.1981 günlü raporu Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir. Sevk yazısında:

"Ancak şu sıra Yüce Divan'da görülmekte olan davada ve MGK.ce kabul edilen Soruşturma Komisyonu Raporunda SSK fonlarının belli bankalara yatırılması, eski bakan ve yakınlarının mal varlığındaki artışlar... .. fiil olarak mevcuttur. Memuriyet görevini kötüye kullanmak şeklinde vasıflandırılmıştır.

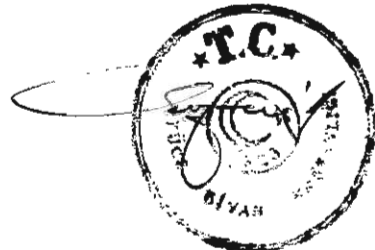
.....

Bu aşamada ve Yüce Divan'da duruşma devam ederken davaya konu edilmiş ve fiil olarak mevcut olan bir hususun, soruşturma komisyonu kurularak başka bir yönü ile soruşturmaya konu edilmesinin yargı bütünlüğü ve bağımsızlığı ilkesi ile bağdaşmayacağı ve sakıncalı olacağı"nın düşünüldüğü belirtilmektedir. Tüm bu anlatılanlardan, her iki rapordaki eylemin aynı olduğu sonucuna varılmış ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 258. maddesi uyarınca sanık Hilmi İŞGÜZAR'a ek savunma hakkı tanınmıştır.

Bu açıklamalardan sonra Hema Şirketinin bankalardan gördüğü kolaylıklar ve sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın çocuklarına alınan daireler konusuna gelince:

Hema Traktör Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi, Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez ve Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubeleri aracılığı ile Belçika'dan 1978 yılında 2312 adet traktör ithal etmiş-

Özel

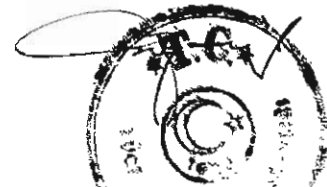
E.1981/1

tir. Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesi aracılığı ile ithal edilen 512 traktöre ilişkin ve toplamı 128.706.266,01 lira tutan sekiz adet poliçenin vadeleri 9.5.1978 ile 23.5.1978 ve Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubesi aracılığı ile ithal edilen 1800 traktöre ilişkin ve toplamı 315.850.783,93 lira tutan yirmidört adet poliçenin vadeleri de 21.5.1978 ile 25.6.1978 günleri arasındadır. Hema firması bu ithalatla ilgili poliçelerin Türk lirası karşılıklarını ödeyememiştir. Ödeme Hema adına aval veren banka şubelerince kendi kaynaklarından yapılmıştır (4.9.1981 günlü rapor-Ek:1-2). Bu duruma rağmen her iki banka da Hema hakkında takibe geçmemiştir.

Hema'nın traktör ithalatına aracılık eden Türkiye Vakıflar Bankası ile Yapı ve Kredi Bankası'na SSK tarafından, 1978 yılında, mevduat hesapları açtırılmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesine 7.4.1978, 5.5.1978, 31.5.1978 ve 23.6.1978 günlerinde sırasıyla 50 milyon, 75 milyon, 50 milyon ve 125 milyon lira; Yapı ve Kredi Bankasının İstanbul Elmadağ Şubesine 31.5.1978 ve 7.6.1978 günlerinde sırasıyla 100 milyon ve 200 milyon lira, Sultanhamam Şubesine 23.6.1978 gününde 100 milyon lira ve Kızılay Şubesine 16.6.1978 ve 28.6.1978 günlerinde 100'er milyon lira yatırılmıştır.

Bundan kısa bir süre sonra, Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ve kızı Ayşe Handan DURSUN adına Çankaya'da iki daire alınmış, bu dairelerin bedeli dolaylı yoldan Hema Şirketi tarafından ödenmiştir. Bu amaçla Hema Şirketi, Yılmaz TURAN'a iki defada 4.600.000 lira vermiştir. 2 milyon liralık ilk ödeme, Hema sahiplerinden Ahmet HATTAT tarafından imzalanan 27.6.1978 tarihli, 66098 no.lu çekle; ikinci ödeme, 6 milyon liralık bir çekin 2.600.000 lirasının Yılmaz TURAN'ın banka hesabına geçirilmesi suretiyle yapılmıştır (Aynı rapor-Ek:5-7, 8-11).

[Handwritten signature]

E.1981/1

İki milyon liralık ilk ödeme, traktör ithalâtına ilişkin son poliçenin vade tarihinden bir gün sonraki 27.6.1978 günlü bir çekle, 2.600.000 liralık ikinci ödeme de bundan bir ay sonra banka hesabına geçirilmek suretiyle yapılmıştır.

Yılmaz TURAN daha sonra, Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu ve kızının 18.7.1978'de satın aldıkları iki daire bedeli 4.500.000 lirayı satıcılara ödemiştir. Bu ödeme de şöyle olmuştur:

Çankaya Anı Sokak No:4'de bulunan ve tapununun 4868 ada, 9 parselinde kayıtlı arsa üzerine inşa edilecek binanın 1. katındaki 6 ve 7 no.lu dairelerin kat irtifaklarına tekabül eden arsa payları müteahhit Kemal GÜNEŞ tarafından Hasan İŞGÜZAR ve Ayşe Handan DURSUN'a 230.000'er lira bedelle 18.7.1978 gününde satılmıştır. Bu satışa müteahhidin iş ortağı Şükrü ACAR ile Yılmaz TURAN tanıklık etmişlerdir. Ayrıca Ankara 15. Noterliğinde 14.9.1978 gününde iki ayrı taşınmaz mal satış vaadi düzenlenmiştir. 24486 no.lu taşınmaz mal satış vaadi senedinde, müteahhit Kemal GÜNEŞ 6 no.lu daireyi 1.400.000 liraya Hasan İŞGÜZAR'a; 24485 no.lu senette de 7 no.lu daireyi 1.300.000 liraya Ayşe Handan DURSUN'a satış vaadinde bulunmuştur. Her iki resmi senedin düzenlenmesi sırasında da Şükrü ACAR ve Yılmaz TURAN tanıklık yapmışlardır. Müteahhitler Kemal GÜNEŞ ve Şükrü ACAR verdikleri ifadelerde, bu iki daire için tapuda işlem yapıldığı gün Yılmaz TURAN'ın kendilerine 2.000.000 ve 2.500.000 liralık iki adet çek verdiğini, çeki aynı gün tahsil ettiklerini açıklamışlardır (Aynı rapor- Ek:13-16).

Müteahhitlerin açıkladıkları gibi Yılmaz TURAN, 18.7.1978 günlü, 71174 no.lu hamiline düzenlenen çekle Şükrü ACAR'a 2.500.000 lira, öteki satıcı Kemal GÜNEŞ'e de Merkez bankası çekiyle 2.000.000 lira ödemiştir (Aynı rapor-Ek:18-21).

Yılmaz Turan

E.1981/2

Cumhuriyet Başsavcılığının esas hakkındaki düşüncesinde:

"her ne kadar Hilmi İŞGÜZAR hakkında fonların bankalara yatırılmasından ötürü T.C.K.nun 240 ıncı maddesine göre dava açılmış ise de, açıklanan bu durum karşısında suç vasfı değişerek rüşvete dönüşmüştür. Bu itibarla:

1- C.M.U.K.nun 257 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 258 inci maddesi nazara alınarak Hilmi İŞGÜZAR'ın T.C.K.nun 213/2, 225, 227/2 ve 31 inci maddeleri gereğince cezalandırılmasına karar verilmesini,

2- Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, Yönetim Kurulundan karar almaya gerek görmeden, Bakanlar Kurulu emir ve talimatlarına aykırı hareket ettiğinden dolayı eylemine uyan T.C.K.nun 240 ıncı,

3- Yönetim Kurulu üyeleri, Ekrem ÖZKILIÇ, Savaş BENLİ, Refik BAŞDUR, Fehmi CÖNK, Fuat AZMİOĞLU, Mehmet AKGEMCI'nin eylemlerinde suç unsuru bulunmadığından beraatlerine karar verilmesini arz ederim" denilmektedir.

Daha önce ayrıntılı biçimde açıklandığı gibi, 4792 sayılı SSK Kanununun değişik 20. maddesi, Kurum yedek akçelerinin bir bölümünün Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırılmasını öngörmektedir. 441 sayılı Kanunun 9. ve 440 sayılı Kanunun 15. maddeleri de Kurum fonlarıyla Devlet Yatırım Bankası tahvilleri satın alınması kuralını koymuştur. 29.11.1977 günlü Bakanlar Kurulu Kararı, 1978 yılı finansman ihtiyacını karşılamak üzere SSK'ca 14 milyar liralık Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alınmasını öngörmüştür. Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR, Kurum işlerinin bu kurallara uygun biçimde yürütülmesini sağlayacağı yerde, aksine bir tutumla, 7.4.1978 ve 5.5.1978 günlü yazılı talimatları ile Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Genel Müdürlük Merkez Şubesine sırasıyla 50 milyon ve 75 milyon lira yatırılmasını istemiştir. Kurum Fonlarının Bankalara aktarılması kendisi tarafından başla-

Çakır

E.1981/1

tılmıştır. Bu uygulamanın sonucu olarak 1978 yılında 14 milyar liralık Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alınması öngörüldüğü halde sadece 4.882.000.000 liralık tahvil satın alınmış, böylece izlenen mali politikaya aykırı hareket edilmiştir.

Genel Müdür Mustafa ENGİNE, faiz oranlarının düşüklüğünü bahane ederek Devlet Yatırım Bankası tahvillerinin alımını durdurup konuyu Yönetim Kuruluna sunarken bundan Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın bilgisi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim daha işin Yönetim Kurulundan geçtiği 7.4.1978 günü Hilmi İŞGÜZAR, Türkiye Vakıflar Bankasında 50 milyon liralık hesap açtırılması talimatını vermiştir. Kurum mevduatının belli bankalardan çekilip çoğu özel olan öteki bankalara yatırılması 20.7.1978 gününe dek sürdürülmüştür. Bir bankadan diğer bir bankaya yapılan bu para aktarmalarıyla Hilmi İŞGÜZAR'ın da ilgilendiği açıktır. Bu konuda Türkiye Halk Bankası eski Genel Müdürü İsmet ALVER, Bankanın Bağ-Kur Yasasıyla öngörülen görevlerini daha iyi yapabilmek için Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la görüşme yaptığını, Kurum fonlarından 100 milyon liranın bankaya yatırılması vaadi aldığını belirterek:

"Ben o gün veya ertesi günü Bankamda otururken sekreterim geldi. Büyük bir mevduat konusunda bir ilgilinin benimle görüşmek istediğini, randevu talep ettiğini söyledi. Ben de kendilerine hemen, her an görüşmeye hazırım.... buyursunlar dedim. Bu cevabı verdikten sonra, yarım saat geçti geçmedi,... Ankara tüccarlarından Ünal SABUNCU adında bir tüccar müşterimizle otururken, bu ilgili şahıs girdiler.

Kendilerini buyur ettik. Efendim, size bir resmi mevduat getireceğiz; ama bir koşulumuz var. Göstereceğimiz firma ve firmalara bunun bir miktarı ilk planda göstereceğimiz firmaya 20 milyon lira ve bu 50 milyon liraya kadar çıkacak. Gelecek mevduat miktarı da 100 milyon diye ifade ettiler.

Alver

E.1981/1

Bu mevduatın nerenin mevduatı olduğunu sordum kendilerine, SSK'nun deyince, ben bu konuda Sayın Bakanla ve SSK Genel Müdürüyle görüş-tüm. Böyle bir koşul, böyle bir şart ileri sürmemişlerdi. Saniyen Bankamızın açık ve kesin bir tavrı vardır. Böyle şartlı, ambargolu, o günlerde fazlaca söylentisi çıkmış olan mevduatı kabul etmediğimi ifade ettim.

Efendim, siz şey yapmayın, bankanın istediği güvencede ve güçte firmalar olacaktır bu dedi. Ben yine böyle bir şey olamayacağını ve böyle bir şartın da gerek Sayın Bakan, gerekse ENGİNSU tarafından ifade edilmediğini ve kendisine de Sayın Bakanı dinletmek suretiyle bu dinle-tebileceğimi, diyafon sistemi var idi, diyafona bastım, kızım, bana Sayın Sosyal Güvenlik Bakanı İŞGÜZAR Beyefendiyi bağlayın dedim.

O talimatı verdiğimde bu ilgili şahıs, "Hayır bağlatmayın efendim, çünkü konuşamaz, şu anda Sayın İŞGÜZAR hastaneye bir operasyon için gitti" dediler ve o anda anladım, Sayın İŞGÜZAR'la irtibatlı olarak haberli olarak geldiğini.....

O anda kendisinin hüviyetini tesbit ihtiyacını duymadım veyahut da bunun yorumunu yapmadım. Çıkıp gittikten sonra yanımdaki arkadaşımı da, siz gayet böyle şeyli koruyorsunuz; ama bu gelen kişi Hilmi İŞGÜZAR Beyin yakını olmalı. Hatta o sıralarda söylentiler vardı, bu kayınbiraderi mi, bacanağı mı şeklinde bir konuşma geçti aramızda" demiştir (Tutanak-Sayfa: 1315-1316) Ünal SABUNCU'nun ifadesi de İsmet ALVER'in yukarıdaki beyanını doğrular nitelikte bulunmuştur.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR; fonların bankalara aktarılması ile ilgili olarak bir müdahalede bulunmadığını, Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın isteği üzerine Türkiye Vakıflar Bankasına mevduat yatırılması için iki kez Kurum Genel Müdürlüğüne yazı yazdığını, bundan dolayı sorumlu tutulamayacağını, tanık İsmet ALVER'in ifadesinin doğru olmadığını savunmuştur.

Çelik

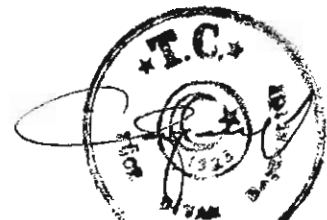
E.1981/1

Maliye Bakanlığı yetkililerince düzenlenen 4.9.1981 günlü raporda, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Kurum fonlarının bankalara aktarılmasıyla ilgisi olduğunu doğrulamaktadır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eyleminin değerlendirilmesine gelince:

Hema Şirketinin iki banka aracılığı ile ithal ettiği traktörlerin poliçelerini vadelerinde ödeyemediği, ödemelerin ilgili bankalarca kendi kaynaklarından yapıldığı, SSK'ca da 7.4.1978 - 28.6.1978 günleri arasında bu bankalardan birine toplam 300 milyon, diğerine 600 milyon lira yatırıldığı, poliçelerin vade tarihleri ile Kurum fonlarının bankalara yatırılması tarihleri arasında bir paralellik bulunduğu, son poliçenin vade tarihini müteakip Hema Şirketi ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a iki defada olmak üzere toplam 4.600.000 liralık bir ödemede bulunduğu, 18.7.1978 gününde Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ile kızı Ayşe Handan DÜRSÜN'un Çankaya'da Kemâl GÜNEŞ ve Şükrü ACAR'dan sırasıyla 2.500.000 ve 2.000.000 liraya iki daire satın aldıkları, bedellerinin Yılmaz TURAN tarafından ödendiği, Yılmaz TURAN ile Hilmi İŞGÜZAR arasında sıkı ilişkiler bulunduğu, toplanan delillerden anlaşılmaktadır. Bu duruma rağmen, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Yılmaz TURAN aracılığı ile Hema Şirketinden rüşvet aldığı sonucuna varılamamıştır. Her ne kadar Hasan İŞGÜZAR ve Ayşe Handan DÜRSÜN için alınan dairelerin bedelleri Yılmaz TURAN tarafından ödenmişse de, Yılmaz TURAN'ın bu ödemeyi Sigorta fonlarının belli bankalara yatırılması karşılığında Hema Şirketinin gördüğü kolaylıklar nedeniyle ve Hema Şirketinden aldığı para ile yaptığı yolunda kesin deliller elde edilememiştir. Yılmaz TURAN'ın yurt dışında olması ve adresinin bilinmemesi nedeniyle soruşturmanın hiçbir evresinde dinlenmemiş olması, adigeçenin Bakanla özel ilişkileri ve Bakanlığa

Çalış

E.1981/1

bağlı kuruluşlarla iş yapmak girişimlerinde bulunması, durumu daha da belirsiz hale getirmektedir. Ayrıca, Hilmi İŞGÜZAR'la Hema Şirketi arasındaki ilişki ve rüşvet anlaşmasının varlığı da saptanamamıştır.

Bu durumda; Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK fonlarını ilgili mevzuata, Yıllık Finansman-Yatırım Programlarına ve Bakanlar Kurulu ve Yönetim Kurulu Kararlarına aykırı olarak belirli bankalara yatırılmasını sağlamak suretiyle görevini kötüye kullandığı sabit olmuştur. Sanığın sıfatı ve suçun işleniş biçimi gözönünde tutulduğunda aşağı sınırın üzerinde bir ceza verilmesi uygun bulunmuştur.

Kurum eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU fonların bankalara aktarılması konusunda aktif bir rol oynamıştır. Mustafa ENGİNSU tecrübeli bir elaman olarak ilgili yasa ve kararname hükümleri uyarınca Devlet Yatırım Bankası tahvilinden ne miktar alınması gerektiğini, faiz oranlarının çok düşük de olsa bundan vazgeçilemeyeceğini, daha önceki yıllarda da aynı sorunla karşılaşıldığını, kendi düşüncesi doğrultusunda buna bir çözüm bulunamadığını bilmektedir. Bu duruma rağmen, faiz oranlarının düşüklüğünü bahane ederek tahvil alımını durdurmuş ve konunun incelenerek izlenecek yol hakkında bir karara varılmasını Yönetim Kurulundan istemiştir. Yönetim Kurulu, 7.4.1978 günlü toplantısında Devlet Yatırım Bankası tahvilleri faiz oranının Bakanlar Kurulunun faiz kaybını karşılayacak seviyeye çıkarmasına kadar, Kurum mevduatının 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile öngörülen faiz oranlarını kabul eden bankalarda bırakılması konusunda Genel Müdürlüğe yetki verilmesini kararlaştırmıştır.

Bakan Hilmi İŞGÜZAR tarafından Kurum Genel Müdürlüğüne yazılan yazılar altına sanık Mustafa ENGİNSU; "Genel Muhasebe Müdürlüğüne 28.2.1978 tarih ve 16214 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 7/14687 sayılı kararname

Güneş

E.1981/1

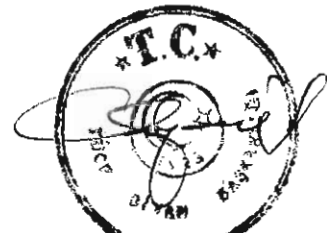
gereğince 3 yıl ve % 20 faizle hesap açılması uygundur. (Müdürler Kuruluna arza lüzum yoktur)" biçiminde açıklamada bulunmuştur. Oysa Genel Müdürlüğe anılan Yönetim Kurulu kararıyla, Kurum fonlarının bankalarda bırakılması konusunda yetki verilmiştir. Genel Müdür bu yetkiyi aşarak fonların bir bankadan çekilip öteki bir bankaya yatırılması yoluna gitmiştir. Öte yandan 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun değişik 11/G maddesine göre Kurumca yapılacak işlerin ve aktebilecek sözleşmelerin bedelinin 500.000 lirayı geçmesi halinde bu konuda karar vermek yetkisi Yönetim Kuruluna ait bulunmaktadır. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, Yasanın bu açık hükmüne rağmen, konuyu Yönetim Kuruluna da getirmemiştir.

İddianamede, fonların Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılması yerine bankalarda bırakılması ve daha sonra bankalardan çekilen mevduatın başka bankalara aktarılması sanık Mustafa ENGİNSU yönünden iki ayrı görevi kötüye kullanma suçu olarak nitelendirilmişse de, sanığın tüm çabalarının Kurum fonlarının Devlet Yatırım Bankası tahvillerinin alımı için kullanılması yerine bankalara yatırılmasına yönelik olması karşısında eylemin bir suç oluşturduğu kanısına varılmıştır.

Belirtilen nedenlerden dolayı; eski Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun Kurum fonlarını ilgili mevzuata ve Bakanlar Kurulu Kararına, Yıllık Finansman-Yatırım Programlarına ve Yönetim Kurulu kararına aykırı olarak bankalara yatarmak suretiyle görevini kötüye kullandığı anlaşılmıştır.

Suçun işleniş biçimi, aşağı sınırın üzerinde bir cezanın takdirini gerektirmiştir.

Sanık Mustafa ENGİNSU'nun hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçundan da cezalandırılması istenmişse de, sübut bulmadığından bu suçtan beraatine karar verilmelidir.

Opuz